

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR !

İlham

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 210 (6174) 25 noyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Milli Məclisin növbəti plenar icası keçirilib

Bax 7

Noyabrın 24-də Milli Məclisin növbəti plenar icası keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, parlamentin sədri Sahibə Qafarovə icası

ağaraq son günlər Azərbaycanda yenidən körək virus pandemiyası ilə bağlı vəziyyətin gərginləşdiyini deyib. Vi-

Mövlud Çavuşoğlu: Qardaş Azərbaycanın haqlı mübarizəsinə bundan sonra da dəstəkləyəcəyik

Hər şeydən əvvəl mərhum Heydər Əliyevin dediyi kimi, biz bir millət, iki dövlətlik və Mustafa Kamal Atatürkün ifadə etdiyi kimi, "Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir". AZƏRTAC xəbər verir ki, xarici işlər naziri...

Bax 7

Vüsal Qasımlı: Qarabağ Azərbaycanda iqtisadi artımın yeni drayveri olacaq

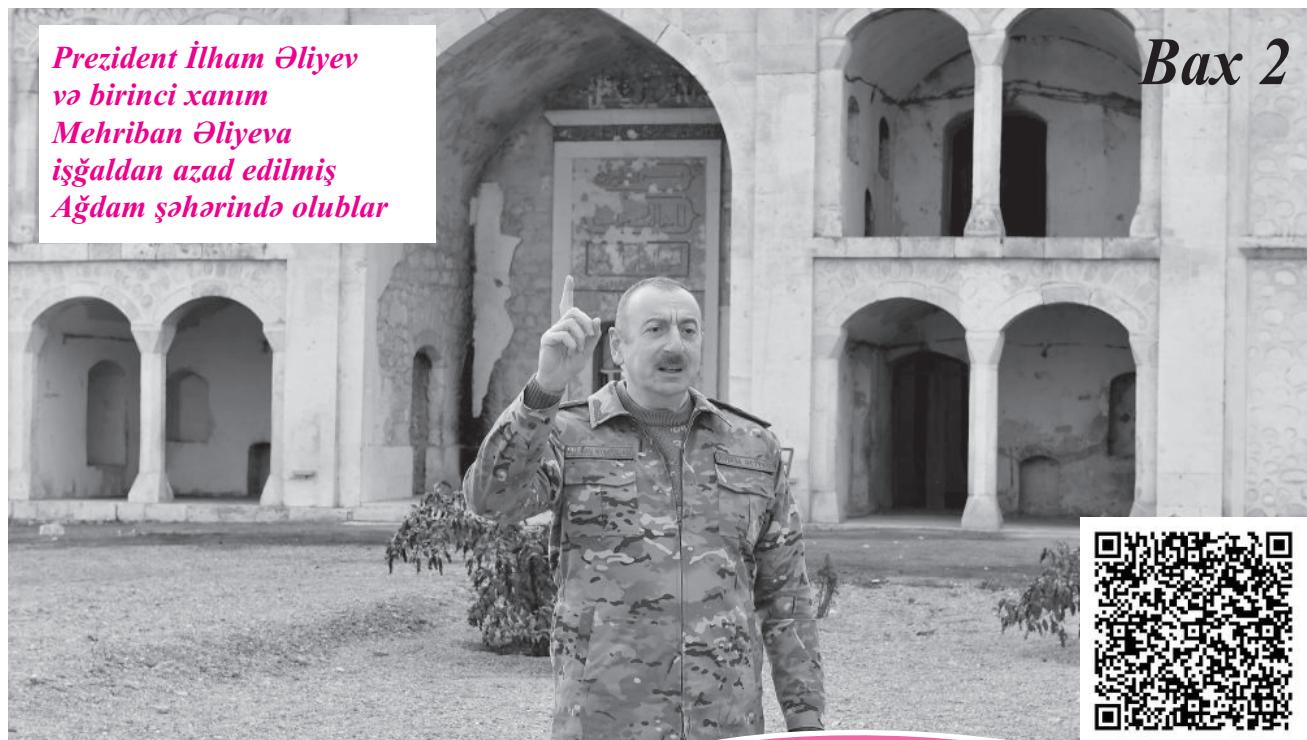

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikasının müzəffər Silahlı Qüvvələri 2020-ci ilin sentyabr-noyabr aylarında Vətən müharibəsini böyük zəfərlə başa vurdu

Bax 10 və işğala son qoyuldu...

"Biz Qələbəmizi dəmir yumruq hesabına, düşməni qova-qova qazanmışlıq və indi durmuşuq öz torpağımızda"

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar

Bax 2

Azərbaycan hərbçilərinin növbəti humanist addım!

Bax 11

44 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə başa çatdı. Ermənistan ordusu tərəfindən işğal edilmiş ərazilərə məskunlaşdırılmış ermənilər əvvəlk...

Qərb Qarabağ probleminin həllindən niyə narazıdır?

Bax 11

RIA Novosti Qarabağ prosesi, bəy-nəlxalq qüvvələrin buradakı mövqeyi və nüfuzu ilə bağlı analitik məqalə dərc edib. Məqaləni oxucularımıza təqdim edirik. Fransa xarici işlər naziri ölkəsinin Qarabağ əhalisinə kömək...

Sonuncu barbar erməni evini yandıraraq Kəlbəcəri tərk etdi!

Kələbəcər

Bəhruz Quliyev:
"Xalqımızda yüksək vətənpərvərlik ruhu var"

Bax 9

"Manchester Siti" Messiya 10 illik müqavilə təklifi etdi

Bax 16

“Biz Qələbəmizi dəmir yumruq hesabına, düşməni qova-qova qazanmışlıq və indi durmuşuq öz torpağımızda”

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işgaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar

Xəbər verdiyimiz kimi, noyabrın 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işgaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar. AZERTAC xəbər verir ki, Ağdama gedən yolda avtomobili özü idarə edən Prezident İlham Əliyev dedi:

-Baxın, düşmənin müdafiə xətti. Ağdam şəhərinə qədər düşmənin bir neçə müdafiə xətti var idi, baxın.

İndi biz işgaldan azad edilmiş torpaqlara keçirik. İstiqamət Ağdam şəhəridir. Ağdam şəhərini və Ağdam rayonunun işgal altında olmuş torpaqlarını biz bir gülə atmadan azad etdik. Düşməni döyüş meydanında məğlub edərək məcbur etdik ki, Ağdam rayonundan çəkilsin.

Baxın, daha bir müdafiə xətti. Sağda da Azərbaycan vətəndaşlarının düşmən tərəfindən dağıdılmış evləridir. Bütün dünya görüsün ki, vəhi düşmən bizim kəndlerimizi ne güne qoyub, biz hansı vəhşilərlə üz-üzə idik, biz hansı vəhşiləri məğlub etmişik. Bütün dünya bunu görməlidir.

Bir dənə də salamat bina yoxdur, hamisini dağıdıblar. Evlərimizi, kəndlərimizi dağıdıblar, torpaqlarımızdan istifadə ediblər. Bütün hərbi cinayətlərə görə düşmən cavab verəcək. Biz Ağdam şəhərinə də jurnalıstları, o cümlədən xarici jurnalıstları, diplomatik korpusun nümayəndələrini dəvet edəcəyik. Qoy, gəlsinlər, görünürənlər.

Dövlətimizin başçısı Ağdamda

“Məharibənin bütün sırlarını açmaq hələ ki, tezdir. Vaxt gələcək çox maraqlı məsələlər üzə çıxacaq. Ancaq bu gün tam rahat deyə bilərəm ki, Ağdam əməliyyatı planlaşdırılırdı. Biz Ağdamı onsuz da alacaqdır. Amma itkilər olacaqdır, özü də böyük sayda. Ona görə Şuşanı və noyabrın 9-da 70-dən çox kəndimizi azad edəndən sonra düşmənin beli qırıldı, təslim oldu, aq bayraq qaldırıldı, mənim şərtlərimə əməl etdi və öz məğlubiyyətini etiraf etdi”

İə mən Azərbaycan xalqını təbrük etmişdim, ağdamları tebrük etmişdim. Bu gün mən buradayam, Ağdam şəhərindəyəm. Ağdam məscidini ziyaret etmişəm, Azərbaycan Dövlət Bayrağını qaldırmışam. Biz Ağdama qayıtmışq. Bütün ağdamları bu tarixi hadisə münasibətə bətilə bir daha tebrük etmək isteyirəm. Bilirəm ki, ağdamlar bu günü uzun illər ərzində səbirsizliklə gözləyiblər. Həm işğal dövründə - 30 ile yaxın müddət ərzində, eyni zamanda, ikinci Qarabağ mühərbi, Vətən mühərbi dövründə gözləyirdilər ki, Ağdam işgaldan nə vaxt azad ediləcək. Biz öz tarixi missiyamızı şərəfə yerinə yetirdik, işğal olunmuş torpaqları düşməndən azad etdik. Döyüş meydandasında əldə edilən qələbə imkan verdi ki, Ağdam rayonu, eyni zamanda, Kəlbəcər və Laçın rayonları bir gülə atmadan, bir şəhid vermədən işgaldən azad edilsin.

Biz bu torpaqlara Azərbaycan xalqının, şəhidlərimizin canı, qanı bahasına, qəhrəmanlarımızın şücaeti hesabına qayıtmışq. Biz güc toplamalı idik və toplayırdıq. Mən son 17 il ərzində xalqa müraciət edərkən dəfələrə deyirdim ki, biz daha güclü olmalıyq, daha qüdrətli ordu qurmaliyq. Bu gün dünyada güc amili həlledici rol oynayır. Haqq-ədalət bizim tərifimizdədir, beynəlxalq hüquq bizim tərifimizdədir, güc də bizim tərifimizdə olmalıdır. Məhz gücümüzün yetərlili dərəcədə olmaması nəticəsində Azərbaycan 1990-cı illərin əvvələrində işğala məruz qalmışdır. Biz güc toplayırdıq, güclənirdik. Mən deyirdim ki, hər gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu müqəddəs günü, bu zəfər gününü öz əməyi,

Azərbaycanın üçrəngli bayrağını qaldırıldı. İyirmi yeddi ildən sonra işgaldən azad olunan Ağdamda indi dövlət bayrağımız qırurla dalğalanır. Bu görüntüləri her bir azərbaycanlı fəxrə və böyük sevincə izləyir.

Bir vaxtlar qaynar həyatın oldu-

ğu, əməksevər insanların qurub-yaratdıqları abad şəhərdən əsər-əlamət qalmayıb. Erməni işğalçılar xisətlərinə uyğun olaraq, Ağdamın ağ damlarını xarabalığa çeviriblər, şəhəri darmadağın ediblər.

Sonra dövlətimizin başçısı və birinci xanım Ağdam məscidini ziyarət etdilər. Xocalı soyqırımından

Dövlətimizin başçısı Ağdam məscidinin qarşısında çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin

çixışı

-Öziz həmvətənlər.

Bildiğiniz kimi, noyabrın 20-də Ağdam şəhəri və Ağdam rayonunu işgal altında olan hissəsi işgaldən azad edilib. Bu münasibət-

zəhməti, Vətənə olan sədaqəti ilə yaxınlaşdırılmalıdır.

Biz beynəlxalq müstəvi də böyük işlər apardıq və mən öz çıxışlarında xalqa bu baredə kifayət qədər məlumat vermişdim.

Ardı Səh. 3

“Biz Qələbəmizi dəmir yumruq hesabına, düşməni qova-qova qazanmışlıq və indi durmuşuq öz torpağımızda”

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar

“Əgər biz Ağdama planlaşdırduğumız əməliyyatı həyata keçirseydik, bax, burada minlərlə erməni hərbçisi ya fərari olacaqdı, ya da məhv olacaqdı. Biz göstərdik ki, döyüşkən xalq Azərbaycan xalqıdır. Biz göstərdik ki, heç vaxt bu işgalla barışmayacağıq”

Əvvəli Səh. 2

Bu gün, müharibə başa çatandan sonra və hətta müharibə dövründə bütün dünya, bütün Azərbaycan xalqı gördü ki, bunun nə qədər böyük ehemiyəti var idi. Əgər biz münaqişənin həlli üçün lazımi hüquqi baza yaratmasaydıq, bu gün problemlərle üzləşə bilərdik. Biz bütün beynəlxalq təşkilatlarda ədaləti, beynəlxalq hüququ tanıyan, əks etdirən qərar və qətnamələr qəbul etdirdik. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi 1993-cü ilde qəbul edilmişdir. Amma ondan sonra biz BMT Baş Assambleyasının qətnamələrini, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının qətnamələrini, Qoşulmama Hərəkatının, Avropa Parlamentinin, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının qərar, qətnamələrini qəbul etdirə-

rək münaqişənin həlli üçün çox möhkəm hüquqi baza yaratdıq. 2003-cü ildən bu güne qədər bütün bu lazımı addımlar atıldı və biz siyasi müstəvیدə qələbə qazandıq. Eyni zamanda, iki il bundan əvvəl Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında paraflanmış “Tərəfdəşlik prioritetləri” sənədində də Azərbaycanın suvereniliyi, ərazi bütövlüyü və sərhədlərimizin toxunulmazlığı haqqında açıq ifadələr var. Bu, bizim böyük uğurumuzdur. Çünkü uzun il-

lər ərzində biz buna nail ola biləməmişdik. Bəzi beynəlxalq təşkilatlar işğalçını öz adı ilə çağırmaq istəmirdilər. Bəzi beynəlxalq təşkilatlar işgalla bağlı qəbul edilmiş sənədlərdə işğalçının kim olduğunu göstərmək istəmirdilər. Hətta BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsində Ermənistan işgalçi dövlət kimi göstərilmədi. Orada “erməni qüvvələri” yazılmışdı.

Biz son 17 il ərzində münaqişənin həlli üçün hüquqi baza ya-

ratdıq. Mən bütün beynəlxalq təmaslarında Ermənistan-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azerbaycanın mövcəyini, tarixi həqiqətləri və mövcud vəziyyəti bütün həmkarlarıma çatdırılmışdım. Mənim demək olar ki, bütün ikitərəfli beynəlxalq təmaslarında Ermənistan-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsi xüsusi yer alır. Mənim bütün çıxışlarımı baxmaq kifayətdir.

Ardı Səh. 4

"Biz Qələbəmizi dəmir yumruq hesabına, düşməni qova-qova qazanmışlıq və indi durmuşuq öz torpağımızda"

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar

Əvvəli Səh. 3

Son 17 il ərzində demek olar ki, bütün çıxışlarında bu məsələ ilə bağlı öz fikrimi bildirmişdim, dünya ictimaiyyətini məlumatlaşdırılmışdım. Çünkü əfsuslar olsun ki, 1990-ci illərin əvvəllerində münaqişə ilə bağlı dünyada dolğun təsəvvür yox idi, təhrif edilmiş məlumat var idi. Erməni lobisi tərefindən ortalığa atılmış məlumat var idi. Əks-təqdirdə, bizim torpaqlarımız işgal altına düşdü, ancaq Amerika Kongresi məşhur 907-ci düzəlişi qəbul etməzdı. Azərbaycan torpaqları işgal altına düşdü, ancaq Amerika Kongresi Azərbaycanı təcavüzkar kimi tanımışdır ve bizi humanitar yardımından məhrum etmişdir. O vaxt erməni lobisi buna nail oldu. Azərbaycan diplomatiyası, sadəcə olaraq, onların karşısında adekvat addım ata bilmemişdir.

Biz informasiya müharibəsin-

"Nə gizlənirsiniz orada siyan kimi?! Koçaryan, Sarkisyan, mən sizə deyirəm. Paşinyan heç kimdir. İndi onun dərdi, azarı hakimiyətdə qalmaqdır. Buna görə də bütün müxalifəti tutdurur. Qərb də susur buna, susur, ağızına su alıb. Görmür ki, nələr baş verir orada?! Hərbi cinayətkarlar, Xocalı qatilləri, sizi məhv etmişik. Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti sizi məhv edib. Əcəb də eləyib!"

əks etdirən mənzərəni yaratdı ve dünya ictimaiyyətinə çatdırıldı.

Biz - Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edən ölkə BMT-dən sonra ikinci böyük təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etdiyimiz dövrde də bu məsələni diqqət mərkəzində saxlamışq. Bu gün 120 ölkəni birləşdirən təşkilata Azərbaycan sədrlik edir. Ke-

də qələbə qazandıq. Biz Xocalı soyqırımı haqqında dünyaya dolğun məlumat verdik. Xocalı soyqırımı haqqında dünyada məlumat yox idi. "Xocalıya ədələt" kampaniyası, 10-dan çox ölkə tərefindən Xocalı soyqırımının soyqırımı kimi tanınması demək olar ki, münaqişə ilə bağlı həqiqəti

çən il Zirvə görüşü keçirilmişdir. Bu gün Azərbaycan xalqı bir dəha görür ki, bunun nə qədər böyük önəmi var idi. Çünkü ikinci Karabağ müharibəsi dövründə BMT-də, BMT Tehlükəsizlik Şurası tərefindən yeni qətnamənin qəbul edilməsi cəhdələri də baş vermişdir. O qətnamə qəbul edil-

səydi, əlbəttə ki, bizi dayandırıbilməzdi, ancaq lazımlı olmayan bir mənzərə yarada bilerdi. Məhz Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələr o qətnamənin qəbul olunmasına imkan vermədilər, bizi dəstəklədilər. Mən də onlara təşəkkürüm bildirdim və demişdim ki, onlar bizim arxamızda kişi kimi duralılar. Baxmayaraq ki, böyük dövlətlər onlara böyük təzyiqlər göstərirdi. Qoşulmama Hərəkatının bir çox üzvləri Azərbaycanı həm müstəqil, həm güclü, həm də onları müdafiə etməye hazır olan olke kimi tanrıyır. Biz pandemiya dövründə 30-dan çox ölkəyə humanitar maliyyə yardımını göstərmışik, o cümlədən Ümumdünya

Səhiyyə Təşkilatının xətti ilə Qoşulmama Hərəkatına xüsusi bir yardım göstərmışik. Görülülmüş bütün bu işlər səməresini verdi. Biz bizim üçün əsas məsələ olan Ermənistən-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ məsələsində lazımi beynəlxalq dəstəyi ala bildik.

Biz bu gün təkcə Qoşulmama Hərəkatına yox, eyni zamanda, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasına da sədrlik edirik. Bizim beynəlxalq nüfuzumuz kifayət qədər yüksəkdir və bu, münaqişənin həlli üçün xüsusi rol oynamışdır.

Mən bu 17 il ərzində daim deyirdim ki, biz iqtisadi sahəyə güclü təkan verməliyik, iqtisadi müstəqiliyimizi təmin etməliyik və təmin etdik. Bu gün biz iqtisadi cəhətdən heç kimdən asılı deyil. Asılı olsayıq, bizə təzyiqlər edilə bilər. Onsuz da edilmişdi, ancaq onların heç bir səməresi olmadı. Çünkü bizə qarşı iqtisadi amilden istifadə etmək mənasız-

dövlətlərin çox nüfuzlu dairələri, erməni lobbi təşkilatları dayanır.

Bu amillər gücümüzü artırdı, qələbəmizi şərtləndirdi. O amillərin arasında birinci nömrəli məsələ hərbi gücümüzdür. Mən dəfələrlə demişdim ki, bizim üçün hərbi gücümüzün möhkəmləndirilməsi birinci məsələdir. Təsədüfi deyil ki, mənim prezidentlik dövründə bizim hərbi xərclərimiz hər il bündə xərcləri arasında birinci yerde idi. Mən deyirdim və ya vətəndaşlara izah edirdim ki, bəli, bizim çoxlu başqa məsələrimiz var, həllini gözləyən problemlər var. Ancaq bizim əsas problemimiz torpaqlarımızın işğal altında olmasıdır. Ona görə bizim xərclərimiz arasında birinci yerde hərbi xərclər dayanır. Biz lazımlı olan texnikanı aldıq. Bu texnikanı, müasir silahları Azadlıq meydənində dəfələrlə keçirilmiş paradarda nümayiş etdirirdik. Biz ordumuzu inkişaf etdirərkən ən qabaqcıl meyilləri nəzərdən keçirmişdik. Biz o silahlardan alırdıq ki, bu silahlardan bizim üstünlüyümüzə təmin etsin və ikinci Karabağ müharibəsi bunu göstərdi.

Bu gün bir çox ölkələrdə, inkişaf etmiş ölkələrdə bizim təcrübəmiz öyrənilir. Bu gün bu məsələ ilə məşğul olan bir çox ekspertlər qeyd edirlər ki, Azərbaycan XXI əsrin müharibəsini aparıb. XXI əsrde ilk dəfə olaraq, bu miqyasda və bu səməre ilə qısa müddət ərzində tarixi nailiyyətlər əldə edilib. İndi buraya gelərkən mən ən azı üç müdafiə xəttini gördüm. Amma mənə hərbçilər tərefindən verilən məlumatata görə, beş müdafiə xəttini var. Füzulidə də, həmçinin. Biz bu əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı, peşəkarlığı səyində müdafiə xəttini yarışmışq. Biz texniki cəhətdən ən müasir silahlardan təchiz edilmiş və ikinci Karabağ müharibəsi bunu göstərdi, o videogörüntüler var. İndi onlar bir çox ölkələrdə öyrənilir və öyrəniləcək, hərbi kitablara salınacaq.

Eyni zamanda, biz ordumuzun döyüş potensialını gücləndirirdik. Çünkü tam aydın idi ki, təkcə silahlardan qələbə qazanmaq mümkün deyil. Bayrağı qaldıran, bayrağı düşmənin mövqeyinə sancan, azad edilmiş torpaqlara sancan əsgərdir, zabitdir. Bizim əsgər və zabitlərimiz aslan kimi vuruşdular. Şəhidlər verdik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eleyin! Onların valideynlərinə Allah səbir versin! Yaralı hərbçilərimiz var, onlar da sağalırlar. Onların bir çoxu artıq sağalıb. Allah onlara şəfa versin! Biz qəhrəman əsgər və zabitlərimiz hesabına qələbə qazanmışaq. Təkcə Şuşanın işğaldan azad edilməsi əməliyyəti, əminəm ki, tarixdə ebədi qalaqacq. Demək olar ki, yüngül silahlardan dərədən, məşələrdən, dağlardan keçərək elbəyaxa döyüşdə düşməni məhv etdik, Karabağın taci olan Şuşanı azad etdik.

Ardı Səh. 5

“Biz Qələbəmizi dəmir yumruq hesabına, düşməni qova-qova qazanmışlıq və indi durmuşuq öz torpağımızda”

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olublar

Əvvəli Səh. 4

Bax, bütün bu amillər bizim qələbəmizi şərtləndirdi. Mən bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, ağdamlılar bu günü uzun illər ərzində - 30 ilə yaxın idi gözləyirdilər. Eyni zamanda, ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı da gözləyirdilər. Mən bilirəm və hiss edirəm ki, bizim şəhərlərimiz, rayonlarımız, kəndlərimiz işğaldan azad olunduqca ağdamlılar da fikirləşirdilər ki, nə vaxt onların kəndləri, Ağdam şəhəri azad olunaçaq. Cəbrayıl azad olundu, Füzuli azad olundu, Hadrut azad olundu, Zəngilan, Qubadlı, Suqovuşan, Şuşa azad olundu və yəqin ki, ağdamlılar fikirləşirdilər ki, nə üçün Ağdam azad olunmur? İndi mən bunu deya bilərəm. Amma mən istəyirdim, bunu hansısa formada ağdamlıllara çatdırıram, amma onlar da başa düşürlər ki, mühərbi dövründə bunu edə bilmədim. Burada beş müdafiə xətti var. Düşmən bizi buradan gözləyirdi. Biz imkan verə bilmədik ki, düşmənin gözlədiyi yerdən hücuma keçək. Biz bu istiqamətdə kifayət qədər böyük hərbi birləşmə saxlamışdıq ki, düşmənin hərbi qüvvələri də burada qalsın, başqa yere getməsin. Füzulinin, Hadrutu, Xocavənd rayonunun böyük hissəsini və Şuşanı azad edəndən sonra təbii ki, biz artıq Ağdam şəhərinə istiqamət götürmüştək və əmr verilmişdi ki, növbəti istiqamət Ağdamdır. Düşmən də bilir və artıq etiraf edir ki, əger onlar torpaqlarımızın azad edilməsi ilə bağlı mənim şərtlərimi qəbul etməsəydi, burada məhv olacaqdalar. Çünkü biz Ağdama gəldik.

Mühərbinin bütün sirlərini açmaq hələ ki, tezdir. Vaxt gelecek çox maraqlı məsələlər üzə çıxacaq. Ancaq bu gün tam rahat deyə bileyəm ki, Ağdam əməliyyatı planlaşdırıldı. Biz Ağdami onsuz da alacaqdıq. Amma itkilər olacaqdı, özü də böyük sayda. Ona görə Şuşanı və noyabrın 9-da 70-dən çox kəndimizi azad edəndən sonra düşmənin beli qırıldı, təslim oldu, ağ bayraq qaldırdı, mənim şərtlərimə əmlət etdi və öz meglubiyyətini etiraf etdi.

Mən, demək olar ki, mühərbinin ilk günlərindən çoxsaylı müsahibələrimdə və xalqa müraciətlərimdə demişdim ki, - bütün bunları qaldırmaq olar, hər şey sənədləşdirilib, - bize tarix versin. Dedim, Paşinyan, sən özün, səninin xarici işlər nazırın, yaxud müdafiə nazırın yox, hansılar ki, bu məglubiyyətə görə işdən qovuldular, sən özün, Paşinyan, bize tarix vermelisən, özün demelisən və buna nail oldum.

Əger mənim sözümə qulaq assayıdı, indi belə rezil durumda olmazdı. Tam qətiyyətə deyə bileyəm, biz işğal olunmuş torpaqlarımızı onuzsuz da azad edəcəkdi. Ancaq düşmən hesab edirdi ki, ona kimse kömək edəcək. Hesab edirdi ki, onun bütün havadarları gelib onun yerinə bizimlə vuruşacaq. Səhv etdi, böyük sehv etdi. Füzuli, Cəbrayıl, Hadrut, Zəngilan, Qubadlı, Şuşa, Suqovuşan, Xocavənd rayonunun böyük hissəsi döyüş mey-

danında işğaldan azad olunanından sonra düşmən diz çökdü və bu gün iştedir. Biz düşmənin belini qırdıq, biz şanlı Qələbə qazandıq. Biz bütün dünyaya sübut etdik ki, onların əfsanələri, onların mifləri hamısı boş şeydir. On minden çox fərari var Ermənistan ordusunda və daha da çox olacaqdi. Əgər biz Ağdama planlaşdırırdıqımız əməliyyatı həyata keçirseydik, bax, burada minlərlə erməni hərbçisi ya fərari olacaqdı, ya da məhv olacaqdı. Biz göstərdik ki, döyükən xalq Azərbaycan xalqıdır. Biz göstərdik ki, heç vaxt bu işgalla barışmayacaq. Açınlar baxınlar mənim çıxışlarımı, mən son 17 il ərzində bəlkə də min dəfə demişəm, biz bu işgalla barışmaya cağıq. Hesab edirdilər ki, bizim torpaqlarımızı işğal altında əbedi saxlayacaqlar. Çünkü bu qədər xərc qoyan, burada, Füzulidə, Cəbrayılda bu qədər istehkam quranlar onu da istəyirdilər. Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndi uğrunda bir neçə gün şiddetli döyüşlər gedirdi. Orada elə istehkamlar qurmuşdular ki, belkə də heç dünənda belə istehkamlar olmayıb. Nə üçün? Çıxmaq istəmirdilər. Hesab edirdilər ki, orada əbədi oturacaqlar. Ermənileşdirmək istəyirdilər. Bax, bütün Ağdam şəhəri dağıdılib. Oranı onlar 1990-ci illərdə dağıdıblar ki, əger sülh müqaviləsi imzalansa, Azərbaycan xalqı gəlib burada yaşaya bilməsin. Hər tərəf minalanıb. Ən çox minalar məhz buradadır. Amma səhv etdilər. Biz bütün bu illər ərzində bir amalla, bir arzu ilə yaşamışlıq ki, bu torpaqlara qayıdaq və qayıtmışlıq. Ermənistan ordusunu məhv etmiş. Ermənistan ordusunu demək olar ki, yoxdur. Hərbi cinayətkarları məhv etmişlik, onların tör-töküntüllərini məhv etmişlik. Mən Füzuli şəhərində demişəm, bir daha demək istəyirdim, biz Koçaryan, Sarkisyan ordusunu məhv etmişlik. Biz Koçaryana, Sarkisyanqa qarşı qüdrətimizi göstərmışık. Biz onları məglub etmişlik. Paşinyan kimdir, mən indi onun haqqında danışmaq istərim, nə lazımsa demişəm. Koçaryan, Sarkisyan, siz diz çökdünüz bizim qabağımızda, siz buranı, işğal edilmiş bütün torpaqları bax, bu güne saldınız. Siz bu məscidi dağıtdınız. İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə qaćıb gizləndilər. Döyük bölgəsinə burunlarını da belə soxa bilmədilər. Bəs, haradadır sizin qəhrəmanlığınız? Dedim ki, çıxarıñ dəmir-dümürləri, onun qiyməti yoxdur. Qəhrəman ordenləri taxmısınız döşünüze. Yalancı qəhrəmandırlar

bunlar. Bax, mən burada durmuşam, dağıtdığınız məscidin önündə, dağıtdığınız Ağdam şəhərində, öz ordumla buraya gəlmişəm. Qalib kimi gəlmişəm. Siz isə öz miskin həyatınızın sonuna qədər meglub edilmiş, qorxaq damğası ilə yaşayacaqsınız. Ne gizlənirsiz orada sıçan kimi?! Koçaryan, Sarkisyan, mən sizə deyirəm. Paşinyan heç kimdir. İndi onun dərdi, azarı həkimiyətdə qalmaqdır. Buna görə də bütün müxalifəti tutdurur. Qərb də susur buna, susur, ağızına su alib. Görmür ki, nələri baş verir orada?! Hərbi cinayətkarlar, Xocalı qatilləri, sizi məhv etmişlik. Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti sizi məhv edib. Əcəb də eləyib!

Bu gün Ağdam şəhərini dağılmış vəziyyətdə görmək çox ağırlıdır. Amma mən bir neçə il bundan əvvəl bu bölgədə olarkən, bizim səngərlərdə olarkən, o binanı binoklla görmüşəm. Bu hissələri sözə ifadə etmək çətindir, mümkün deyil. Öz torpağımızda öz şəhərimizi, bax, o binanı binoklla uzaqdan görmək, buraya gələ bilməmek nə qədər ağırlı idi. Dəfələrlə təmas xəttində olarkən, səngərlərdə olarkən, fiqirliyərdim ki, gün geləcək biz qayıdağıq, biz öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik.

Bu gün mən Ağdam məscidinə Məkkədən gətirdiyim "Qurani-Kərim" i bağışladım. Mən xoşbəxt adamam ki, dörd dəfə Məkkə ziyarətində olmuşam. Bir dəfə rəhmətlilik atamla, üç dəfə isə Prezident kimi. Xoşbəxtəm ki, mən ailə üzvlərimlə beraber müqəddəs Kəbənin içinde dualar etmişəm. Hər bir insanın ürəyində nə varsa, mənim ürəyimdə də eyni duyğulardır. Etdiyim duaların arasında birinci duam torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi idi. Allahdan xahiş edirdim, mənə güc versin ki, biz torpaqları işğalçılarından azad edək, o xoşbəxtliyi bize nəsib etsin, biz yenə də də-baba torpağımıza qayıdaq.

Bu gün burada, vandallar tərəfindən dağılmış məscidin önündə deyirəm ki, xoşbəxt adamam. Bir daha Allaha şükür edirəm ki, mənim dualarımı eşidib, bu gücü mənə verib. Biz gücümüzü səfərbər edərək bax, bu tarixi günləri yaşayıraq. Bu, həqiqətən də tarixi günlərdir. Bəlkə də çoxərlik Azərbaycan tarixində buna bənzər şərəflə və qurruqlu günlər olmayıb. Biz bunu birliliyimiz sayəsində qazanmışlıq, gücümüz sayəsində qazanmışlıq. Heç kim bizə kömək etməyib. Əksinə, ancaq maneçilik tərəfdən. Gün gələ-

bir narahatlıq ifade etmək lazımdır. Bizim bütün tarixi abidelerimiz dövlət tərəfindən qorunur. Mənim göstərişimlə və dövlət vəsaiti hesabına hazırda iki pravoslav kilsəsi təmir edilir, üçüncü kilsə isə təmir olunub. İnzibati bina tikilir. Müharibə dövründə udi qardaşlarımın kilsəsi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təmir olunaraq istifadəyə verilir. Bizim Qafqaz Albaniyası kilsələri milli sərvətimizdir. Gürcü kilsələrimiz, erməni kilsəsi. Vəhşi düşmən bax, bu məsciddə inek saxlayıb, donuz saxlayıb. Bu şəkillər var internetde. Azad edilmiş Zəngilan məscidində, Cəbrayıl məscidində donuz saxlayıb.

Biz UNESCO ilə çox sıx əməkdaşlıq edirik. Amma gəlib xristian məbədlərinə baş çəkmək istəsə, buraya gəlsin. Gəlsin və desin vəhşi erməni neyələyib burada. Bir də ki, bir neçə il bundan əvvəl Minsk qrupunun həmsədr ölkələrinin səfirleri bu məsciddə, burada olublar. Onlar iki dəfə faktarəsdiricisi missiyalar keçiriblər və mənə deyiblər ki, Ağdam məscidində olublar. Niye məsələ qaldırmayıblar? Niye bu, bəzi Qərb liderlərində narahatlıq yaratmayıb? Deməli, müsəlman məscidlərinə təhqir etmək olar, inek, donuz saxlamaq olar, dağıtmak olar. Belədirse, belə də desinlər və getsinlər öz ölkələrində problemlərle məşğul olsunlar, bizim işimizə burunlarını soxmasınlar. Heç kim bizim işimizə qarışmasın. Biz özümüz gəlmışık buraya. Bütün ölkələrin seyərini rəğmən gəlmışık, bütün texribatlıara rəğmən gəlmışık, qan tökə-töke gəlmışık və durmuşuq bizim torpağımızda. Hərə getsin öz işi ilə məşğul olsun. Bizi işimizə qarışmadı istəyən cavabını vermişik və verəcəyik.

Bu gün tarixi bir gündür. Biz şanlı Qələbəmizi qeyd edirik. Dağılmış Ağdam şəhəri erməni vəhşiliyinin şahidi dir. Biz Ağdam şəhəri erməni bərpa edəcəyik, bütün kəndləri bərpa edəcəyik. Heç kimdə bu haqda şübhə olmasın. Bu, böyük iş olacaqdır. Əlbətə ki, böyük zəhmət tələb edəcək. Amma necə ki, biz 44 ərzində birlik göstərmışik, əminəm ki, azad edilmiş torpaqlarımızın bərpası işində də birləş, əzmkarlıq göstərəcəyik. Bütün şəhərlərimizi bərpa edəcəyik, daha da gözəl şəhərlər olacaqdır. Şəhərlərimizdə qalan tarixi abidələri bərpa edəcəyik və bir daha gücümüzü göstərəcəyik.

Biz Qələbəmizi dəmir yumruq hesabına, düşməni qova-qova qazanmışlıq və indi durmuşuq öz torpağımızda. Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Eşq olsun Azərbaycan əsgərinə, Azərbaycan zabitinə! Ağdam bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!

x x x

Ağdamdan qayıdarkən Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva dağıldılmış şəhəri avtomobilədə seyr etdilər.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva: Bir dənə də dağıdılmamış bina yoxdur.

Prezident İlham Əliyev: Qaldırıdığım bayraq. Eşq olsun!

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri arasında telefon danışığı olub

Noyabrın 24-de Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ilə Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışıği olub.

Telefon danışıği zamanı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin, Rusiya Federasiyası Prezidentinin və Ermenistanın baş nazirinin 10 noyabr tərəixli birgə Bəyanatının bəndlərinin yeri-ne yetirilmesi ilə bağlı məsələlər müzakirə edilib, davamlı atəşkəs rejimindən, Rusiya sülhməramlı missiyasının rəhbərliyi ilə Azərbaycanın müvafiq strukturlarının rəhbərliyi arasında six əlaqələrin yaradılmasından məmənnuluq bildirilib.

Dövlət başçıları, həmçinin azərbaycanlı və erməni əhaliyə humanitar yardım göstərilməsi məsələlərini müzakirə ediblər. Söhbətin gedişində 10 noyabr tarixli birgə Bəyanatın bəndlərinə müvafiq olaraq nəqliyyat infrastrukturunun inşası və nəqliyyat kommunika-

siyalarının açılması məsələləri müzakirə edilib. Regionda uzunmüddətli sülhün təmin ediləcəyinə əminlik bildirilib.

Prezident İlham Əliyevin Ağdam məscidinin qarşısında çıxışı Misir KİV-lərinin diqqət mərkəzində

Misir metbuati Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin noyabrın 23-də işğaldan azad edilmiş Ağdamın məscidinin qarşısında çıxışının esas məqamlarını yayıb.

"Asialeyoum" informasiya agentliyi, "Aldiplomas", "Elgihad", "Garbnews", "Elwatnalkhabr", "Ölkəxəber-Əlməsri" və "Öl-Vəsiyə" portalları ölkəmizin Misirdəki səfirliliyinin dəstəyi ilə və AZERTAC-a istinaden yaydıqları xəbərlərdə Prezident İlham Əliyevin Məkkədən gətirdiyi "Qurani-Kərim"i Ağdam məscidine bağışladığını qeyd ediblər.

Xəbərlərdə Prezident İlham Əliyevin bu sözləri sitat gətirilib: "Bu gün, müharibə başa çatandan sonra artıq Qərb dairələrindən bəzi Qərb liderləri məsələ qaldırırlar ki, bəs, Azərbaycanın nəzarətinə keçən azad edilmiş torpaqlarda xristian məbədləri necə olacaq? Həm mənimlə səhbət zamanı, həm rəsmi bəyanatlarda narahatlıq ifadə edirlər. Heç kim narahat olmasın, xüsusilə Qərb dövlətlərinin liderləri, hansılar ki, islamofob hissələri alovlandırırlar. Hansılar ki, İslam müqəddəslərinin təhqirlərinə göz yumurlar və hətta onları təhqir edənlərə bəraət qazandırırlar. Onların haqqı yoxdur bu barədə danışmağa, bu, birincisi. İkin-ci, bizim ərazimizdə olan bütün məbədlər tarixi sərvətimizdir".

Hemçinin qeyd olunub ki, Azərbaycanın dövlət başçısı bütün tarixi abidələrin dövlət tərəfindən qorunduğunu, onun göstərişi ilə və dövlət vəsaiti hesabına hazırda iki pravoslav kilsəsinin, habelə müharibə dövründə udi etnik azlıqlına məxsus kilsənin Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təmir olunaraq istifadəyə verildiyini vurğulayıb. Prezident İlham Əliyev əlavə edib ki, bunun əksinə olaraq, ermənilər Ağdam və işğal olunmuş digər ərazilərdəki məscidlərdə inək, donuz saxlayıblar.

Beynəlxalq icti-maiyyətin sus-qunluğu və cə-za tədbirləri görmə-məsi Ermənistanın iş-ğali 30 il davam etdir-məsinə gətirib çıxarıb

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu fikirləri Milli Məclisin sədri Sahibe Qafarova Türkiyə Böyük Millet Məclisi və Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) Miqrasiya, Qaçqınlar və Məcburi Köçkünlər Komitəsinin birgə təşəbbüsü ilə noyabrın 24-də keçirilən "Miqrant uşaqların qorunması və itkin düşən uşaqların xilas edilməsi" adlı beynəlxalq konfransda çıxışı zamanı söyləyib.

Türkiye Büyük Millet Məclisinin sədri Mustafa Şəntop və AŞPA prezidenti Rik Daemsin də iştirakı ilə keçirilən konfransda Milli Məclisin sədri müzakirə edilən mövzunun beynəlxalq ictimaiyyət üçün əhəmiyyətin-dən və aktuallığından söz açıb. Sahibə Qafarova AŞ-PA-nın Miqrasiya, qaćqınlar və məcburi köçkünlər komitə-sine sədrlik etdiyi 2016-2018-ci illərdə də miqrant uşaqların problemlərini diq-qət mərkezində saxladığını, beynəlxalq ictimaiyyətin bu

məsələyə daha çox diqqət ayırmasına çalışdığını xatırladıb.

Spiker sözügedən problemin ciddiliyini nümayiş etdirən bəzi rəqəmləri təbdir iştirakçılarının diqqətinə çatdıraraq bildirib ki, 2018-ci ilin sonu etibarilə qlobal miqyasda 31 milyon uşaq öz doğma yurd-yuvalarından didərgin düşüb. O deyib: "Təkçə 2014-2018-ci illər arasında 1600 miqrant uşaq həyatını itirmişdir ki, bu da hər gün bir uşaq deməkdir. Əminəm ki, reallıqda bu rəqəmlər daha qorxuncdur, çünkü bir çox miqrant uşağıın ölümü qeydə alınmayıb".

yoxsulluq və digər qlobal problemlərdir. Bunlara qarşı isə səmərəli mübarizə aparılmalıdır.

Milli Məclisin sedri Azərbaycanın da coxsayı qaćqın və məcburi köçkünə sahib olan, uzun illər bu problem-dən əziyyət çəkən bir ölkə olduğunu konfrans iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Bildirici, 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycan Ermənistandan işgalçılıq siyasetinə məruz q-

garşı, 45.5 milyon ABD doları da
lib, neticədə 1 milyon qacqın
və məcburi köçkünün proble-
mi ilə üzləşib və bu, ölkənin
hər 8 vətəndaşından 1-nin
qacqın və məcburi köçkün ol-
ması deməkdir. Beynəlxalq
ictimaiyyətin susqunluğu və
Ermənistənin cəzasız qalma-
sı 30 il boyunca - Silahlı Qüv-
vəlerimiz 44 günlük Vətən
müharibəsində öz əraziləri-
mizi işğaldan azad edənə-
dək, Azərbaycan torpaqları-
nın 20 faizinin Ermənistən tə-

rəfindən işgalinin davam etməsi ilə nəticələndi.

Spiker dolayısı ile beynəlxalq ictimaiyyətin, xüsusilə də beynəlxalq təşkilatların susqunluğu ve təsirizliyinin son nəticədə qlobal xarakterli məsələlərin, o cümlədən miqrant probleminin daha mürekkəb hal almasına səbəb olduğunu vurğulayıb.

Sahibə Qafarova Suriya, İraq, Lивiya, Yemen kimi ölümlərə dair məlumatlar verdi.

Sahibə Qafarova: Beynəlxalq ictimaiyyətin susqunluğu və cəza tədbirləri görməməsi Ermənistənin işğalı 30 il davam etdirməsinə gətirib çıxarıb

İlham Əliyev Bərdə-Ağdam dəmir yolu
ələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər
rəncam imzalayıb.

www.ams.org

6 //

Prezidentə yazırlar: Siz tariximizdə yeni bir şanlı sahifəni qızıl hərflərlə yazdırın və insanların qəlbində ömürlük məskən saldırın

Rəşadətli Azerbaycan Ordusunun tərxiyi Qələbə qazanaraq torpaqlarımızı düşmən işğalından azad etməsi münasibətilə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə minnətdarlıq məktubları gəlməkdə davam edir.

AZERTAC Prezidentin saytına istinadla həmin məktubların daha bir neçəsini təqdim edir.

Türkiyənin İstanbul şəhərindən Elza Nağıyeva yazır: "Möhtərem Prezidentimiz, bize yaşatdığınız bu qürur və sevinc üçün Sizə və Azərbaycanın müzəffər Ordusuna təşəkkürlerimi bildirirəm. Türkiyədə olmağımıza baxmayaraq, mühərbiyən ilk günlərindən qəlbimiz Azərbaycanla döyündü. Bu Vətən mühərbiyənin ilk günlərindən iki oğlum və kürəkənim bütün vətənsevər övladlar kimi mühərbiyə getmək üçün İstanbulda Azərbaycan konsulluğuna müraciət edib qeydiyyata düşməsdilər. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin, yaralılarımıza şəfa versin, Sizin kölgənizi Azərbaycan xalqının başı üzərindən əskik etməsin!".

Şəkiden Elçin Harunov: "Dəyərli ölkə başçımız, çıçəklənən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev, bizişlərə yaşatdığınız Qələbə sevincinə və ən əsasi, Azərbaycan Respublikasının qurucusu, yaradıcısı, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin Sizə etdiyi vəsiyyəti şərəfle yerinə yetirdiyinizə görə öz adımdan və ailəm adından Sizə təşəkkür edirəm. Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam və mən fəxr edirəm ki, Sizin kimi dahi, insani dəyərləri yüksək tutan Prezidentim, Ali Baş Komandanım var. Biz birləkə güclüyük! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!".

Kəlbəcər sakini Alim Fəttahov: "Hörmətli cənab Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, mən öz adımdan və ailəm adından Sizə Kəlbəcər və digər işğal olunmuş rayonlarımızın azad olunması münasibətilə dərin təşəkkürümü və minnətdarlığımı çatdırıram. Sizin uğurlu siyasetiniz və şanlı Ordumuzun qəhrəmanlıqları nəticəsində ərazi bütövlüyü tam bərpa olundu və mən artıq məcburi kökün deyiyləm. Bütün Azərbaycan xalqı Sizinlə fəxr edir. Eşq olsun Sizə! Allah Sizi və ailənizi qorusun! Sizə və şanlı Ordumuza Allahdan dəha da böyük qüvvət arzulayıraq. Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!".

Səmkir sakini Elbrus Məmmədov: "Hörmətli cənab Prezident, mən də bir Azərbaycan vətəndaşı kimi Qələbə qazandığımız üçün çox sevinirəm və fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam. Doğma torpaqlarımız işğaldan azad edildiyi üçün Sizə çox minnətdaram. Allah Sizin kölgənizi bizim başımızın üzərindən əskik etməsin! Allah cəbhədə olan igid əsgərlərimizi qorusun! Qazilərimizə isə Allah şəfa versin! Sə-

hidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirəm, yerləri cənnətməkan olsun, inşallah. Bu günümüzə çox şükür, min şükürler olsun! Bir da-ha Siza minnətdaram, cənab Prezidentimiz".

Mingəçevir şəhərindən Zivər Bəylərova: "Hörmətli cənab Prezident, Sizi və bütün Azərbaycan xalqını böyük Qələbə münasibətilə ürkədən təbrik edirəm. Bu zəfərdə Sizin uzun illər həyata keçirdiyiniz müdrik diplomatik, iqtisadi və hərbi strategiyanız, Ordumuzun zəhməti, şəhidlərimizin qanı və xalqımızın dəstəyi vardır. Siz Azərbaycan tarixində yeni bir şanlı sehifəni qızıl hərflərlə yazdırın və xalq qəhrəmanı kimi tarixdə, insanların qəlbində ömürlük məskən saldırın. Bu Qələbə neticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyü ilə yanaşı, həm də xalqımızın qalibiyyət hissini də bərpa etdiniz. Sizə çox minnətdariq. Allah Sizin kölgənizi xalqımızın başı üzərindən əskik etməsin!".

Ağdam sakini Rövşən Əliyev: "Müzəffər Ali Baş Komandanımız, Prezidentimiz, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı İlham Heydər oğlu Əliyev, Sizin işğaldan azad olunmuş Qarabağ torpaqlarına uğur və nur gətiren səfəriniz Azərbaycan xalqını, dünya azərbaycanlılarını və hərbçilərimizi daha da ruhlandırrı. Bilirik ki, ayağınız uğurludur, Qarabağa ancaq xoşbəxtlik gələcək. Sizin simanızda Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı və bize dəstək olan bütün dövlətləri Birinci Qarabağ mühərbiyə veteranı, II qrup Chernobil əlili kimi təbrik edir və Sizə Uca Allahdan uzun ömür, cansağlığı arzu edirəm".

Göyçaydan Şəmistan Məmmədov: "Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, ilk növbədə, Sizi salamlayıır, ailəm və öz adımdan Sizə və müzəffər Ordumuza minnətdarlığımı bildirmek istəyirəm. Uca Allah Sizi, Ordumuza və bütün xalqımızı qorusun! Bu möhtəşəm Qələbənin banisi Sizsiniz. Sizinlə bütün Azərbaycan xalqı fəxr edir. Ya-

sasıñ Azərbaycan! Yaşasın Ali Baş Komandan! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!".

Bakı şəhər sakini Aygün Bağırova: "Hörmətli Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandan, işğal altında olan torpaqlarımız uğrunda apardığınız Vətən mühərbiyənin qalibiyyətə sonlandırmağınız münasibətilə Sizi təbrik edirəm. Sizin müdrik rəhbərliyiniz sayəsində ölkəmiz öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Bu Qələbənin memarı Sizsiniz. Bu şanlı yolda Sizin sözlerinizi istinad edərək "dəmir yumruq kimi" daim Sizin yanınızdayıq, cənab Prezident. Sizə yazılışı ürek sözlərim o qədər çoxdur ki, sadəcə, bunu ifadə etməkdə kəlmələr acıdır. Siz bizim qururumuz, fəxrimizsiniz. Allahdan Sizə cansağlığı və uzun ömür arzulayıram. Uca Yaradan Sizi və ailənizi qorusun! Yaşasın Azərbaycanın möhtərem və möhtəşəm Prezidenti cənab İlham Əliyev!".

Füzuli sakini Vidadi Sadıqov: "Hörmətli cənab Prezident, mən Füzuli rayonunun Arişlı kənd sakini və Birinci Qarabağ mühərbi veterani olaraq Sizi Qələbə münasibətilə ürkədən təbrik edirəm. Sizə cansağlığı, uzun ömür arzulayıram. Biz, bütün xalqımız Sizin ətrafinında bir yumruq kimi birləşmişik. Bu dəmir yumruqla erməni təcavüzkarlarına, vandallarına qarşı gücümüzü sübut etdi, intiqamımızı aldıq. Dövlətimiz və xalqımız üçün etdiklərinizə görə Sizə sonsuz təşəkkürlərimi bildirirəm. Sizin xalqımıza yaşatdığınız sevincin həddi-hüdüdu yoxdur. Biz çox xoşbəxt xalqıq kimi, onun Sizin kimi əvəzələnməz Lideri var. Allah Sizi qorusun!".

Tovuz rayonundan Mehman Əmrəhov yazır: "Hörmətli Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Sizin rəhbərliyiniz, rəşadətli ordumuzun və xalqımızın fəaliyyəti neticəsində Qafqazın incisi olan Şuşamız geri alındı, böyük Qələbəmiz əldə olundu. Bu

Ağdam sakini Səfəyə Əliyeva: "Hörmətli cənab Prezident, Mən 5-ci sinifdə oxuyuram, 10 yaşım var. Mən əslən Kəlbəcər rayonundanam. Sizə təşəkkür edirəm. Çünkü Siz Azərbaycan xalqının, eləcə də mənim valideynərimin 30 il həsrətini çəkdikləri doğma torpaqlarını geri qaytardınız. Sizə və Milli Ordumuzun bütün qəhrəman əsgərlərinə minnətdarıq. Bizi dəsteklədikləri üçün türk xalqına və dövlətinə təşəkkür edirik. Allah onları da yardımçı olsun! Yaşasın Ali Baş Komandan! Qarabağ Azərbaycandır!".

Sumqayıt sakini Müslüm Abasov: "Otuz illik həsrəti qələbə ilə başa çatdırın, qələbəni isə tarixə qızıl hərflərlə hekk etdirən yenilməz Sərkərdəm. Sizi və xalqımızı bu gün münasibətilə şəhid atası kimi, səmimi qəlbənə təbrik edirəm. Siz mənim, eyni zamanda, bütün şəhid ailələrinin yaralı qəlbini və qələbə ilə su səpmiş oldunuz. Mən inanırdım ki, yenilməz Ordumuz Sizin uzaqqorən siyasetiniz sayəsində düşmənin layıqli cavabını verəcək. Qardaş Türkiyənin mənəvi dəstəyi də bize gücləndirdi. Ata vəziyyətini yerinə yetirdiyiniz üçün biz atalar Sizin qurur duyarıq. Hər gün efiirlərdən bu şad xəberin nə vaxt veriləcəyini gözləyirdim və 10 noyabr - şəhidlərin qisas günü, torpaqların işğaldan azad olunduğu gün, anaların, gəlinlərin, övladların göz yaşalarına son qoyulduğu gün gəldi. Siz mənim qəlbimdə qızıldan büstü qoyulmuş, heç vaxt unudulmayan Ali Baş Komandanımızsınız".

Lerik sakini Ağalar Tağıyev: "Möhtərem cənab Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan xalqını xilaskarı. Sizi və Azərbaycan xalqını bu möhtəşəm qələbə münasibətilə təbrik edirəm. Balanslaşdırılmış, uzaqqorən, səbirlə xarici və daxili siyasetin, düzgün hərbi strategiyanın neticəsi bax, budur. Cənab Prezident, Azərbaycan xalqı öz tarixi boyu heç bu qədər sevinməmişdi. Bu sevinci Siz bize bəxş etdiniz. Hörmətli Prezident, mən bu məktubu yazarkən göz yaşalarımı saxlaya bilmədim, her şey insana yuxu kimi gelir. Mümkün olmayıani mümkün etdiniz, xalqımızın qururunu özüne qaytardınız. Cənab Prezident, mən 2002-ci ildən Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvüyəm. Sizin siyasi kursunuzu daim dəstəkləyirəm. Siz ilk dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçiləndə, Sizin ilk çıxışlarınızı eşidəndə, əmin oldum ki, Sizin ziyalılığınız, küberliğiniz, huma-nizminiz, uzaqqorənlilikiniz, səvadınız Azərbaycan xalqını xilas edəcək və onu zirvələrə qaldıracaq. Belə də oldu. Sizinlə fəxr edirik, cənab Prezident. Mən müəlliməm. Azərbaycanın müəllim ordusu daim arxanzadıdır. Bir sözə, bütün Azərbaycan xalqı adından, ailəmiz adından Sizə dərin minnətdarlığını bildirirəm. Bu çətin və şərəfli yolda Sizə ugurlar arzulayıraq".

Sonuncu barbar erməni evini yandıraraq Kəlbəcəri tərk etdi!

Kəlbəcərin işgal edilməsindən sonra qanunsuz olaraq ora yerləşmiş mülki erməni işgalçılari salamat qalmış sonuncu evləri də dağıdıb və vurur və noyabrın 25-də Azərbaycanın nəzarətinə qaytarılacaq bu əraziləri tərk edir. Mülki erməni işgalçılari Kəlbəcər rayon mərkəzini tərk etməsi bərədə bu ərazilərdə dolaşan amerikalı jurnalist-bloqer Patrik Lankaster növbəti reportajında behs edir. Bu həmin jurnalıstdır ki, müharibə başlayandan bəri Qarabağda dolaşır və ermənilərin "əzab çəkdikləri barədə" reportajlar hazırlayıb YouTube kanalında yayır. O, hərbi əməliyyatların dayandırılmasından əvvəl Amerikaya geri dönsə də görünür sonradan ermənilərin verdikləri ianə hesabına yenidən Qarabağa dönüb və bu dəfə "erməni əhalisinin öz evlərini tərk etməye məcbur olduqları" barədə reportajlar hazırlamaqla meşguldür.

Ermənipərəst amerikalının hazırladığı növbəti reportajda Kəlbəcər şəhərində ev əşyalarını, qəbir daşlarını və əllərinə keçən hər şeyi maşınlara yükleyən erməniləri görmək olur. Onlardan biri deyir ki, 2 gün sonra Kəlbəcər Azərbaycanın nəzarəti altına qaytarılacaq və bu səbəbdən 25 ildir yaşadıqları yerləri tərk edirlər. Həmin erməni ailələrinin artıq Ermənistana getdiyini bildirir.

Sənki Kəlbəcəre Azərbaycanın dəvəti ilə gəlib dürtülmüş və indi rədd olub getdiyi üçün özünü "incidilmiş mexluq" kimi göstəren bu ermənilər jurnalisti müşaiyət edən şəxsin rusdilli olduğunu görən kimi "yəqin Putin bize kömək edər" deyir. P.Lankaster "qaçqınlar" kimi təqdim etdiyi ermənilərin Kəlbəcərdən çıxarkən evləri, məktəbləri, infrastrukturunu yandırıqlarını, azərbaycanlılara qalmasın deyə yararsız hala saldıqlarını da qeyd edir.

Bəhruz Quliyev: "Xalqımızda yüksək vətənpərvərlik ruhu var"

Veşən mühəribəsi başlayan günde qədər Azərbaycanın əsas uğurlarının arxasında, heç şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi dəqiq diplomatik siyaset dayanıb". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında SƏS Media Qrupunun rəhbəri, siyasi ekspert Bəhruz Quliyev deyib. Siyasi ekspertin sözlərinə görə, bu gün böyük inam və qətiyyətlə bildiririk ki, Azərbaycan həm döyüş meydانında, həm də diplomatik mütəvəde böyük üstünlüyə malikdir və Prezidentin son 17 illik fəaliyyəti də bu zəferlərin bazasını yaradıb: "Uzun illerdə aparılan uğurlu diplomatik fəaliyyət sentyabrın 27-də başlayan Vətən mühəribəsinin hüquqi bazası oldu. Prezident İlham Əliyev mahir bir diplomat kimi dünyada gedən siyasi proseslərin mahiyyətini düzgün təhlil etməyi bacardı və bu, ölkə başçısının 17 ildəki fəaliyyətinin prioritetindən biri idi. Prezident Qarabağ məsələsinin sülh yolu ilə həll edilməyəcəyi təqdirdə hərb yolunun qaçılmaz olduğunu bildiyi üçün diplomatik fəaliyyəti məhz hərb dönməndə hüquqi bazanın formalasdırmasına yönəlib.

Qurum rəhbəri bildirib ki, beynəlxalq səviyyədə ermənilərin yaratmış olduğu ciddi problemlər və Ermənistən işgalçılıq siyaseti, faşist ideologiyası imkan vermirdi ki, işgal olunmuş torpaqlarımızdan danışqlar yolu ilə azad edilsin: "Əlbəttə, cənab Prezidente tamamilə bəlli idi ki, emrənilər işgal olunmuş torpaqlardan çıxmayaçaqlar. Ona görə də 17 il ərzində, eyni zamanda, dövlətin iqtisadiyyatını gücləndirir, Azərbaycanın maliyyə ehtiyatlarını yaradır, artırır, təkmüle söykənən islahatlarını ardıcılıqla və sistemli şəkildə həyata keçirirdi. Həmçinin dövlətin immunitetini artırır, qüvvələndirir, paralel olaraq isə güclü Azərbaycan ordusunu formalasdırır. Bunlarla yanaşı, artıq qloballaşan Dağlıq Qarabağ probleminin həllini xeyli dərəcədə beynəlxalq güclərdən asılılığını nəzərə alan Prezidentimiz bu baxımdan illən növbədə Avropana inqərasıyanın davamlı xarakter daşması üçün mümkün olan hər şeyi etdi".

Bəhruz Quliyev bildirib ki, Ulu Öndərin başlatdığı ordu quruculuğunu son 17 ilde yeni keyfiyyət mərhələsinə yüksəldən Prezident İlham Əliyevin həyətə keçirdiyi islahatlar Azərbaycan Ordusunun döyüş qabiliyyətinin artırılmasını uğurla təmin edib: "Prezident İlham Əliyev işgaldən azad edilmiş Ağdam şəhərinə səfəri zamanı da bir daha diqqətə çatdırıldı ki, Azərbaycanda güclü, nizami, müasir ordu quruculuğu həyata keçirilən siyasetin əsas istiqamətlərindən birini teşkil edib. Bu gün Azərbaycanın şanlı ordusunu dövlətin əsas atributlarından biri, müstəqilliyimizin və təhlükəsizliyimizin polad sıpəri, xalqımızın yenilməz dəyəridir. Vahid bayraq altında birleşən şanlı Azərbaycan Ordusunun əldə etdiyi bugünkü uğurunun səbəbi bütün sahələrdə, eləcə də müstəqilliyimizin, suverenliyimizin qarantı olan ordumuzun müdafiə qüdrətinin və döyüş qabiliyyətinin artırılması, maddi-texniki təchizatının yaxşılaşdırılması yolunda səyərini əsirgəməyen Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevdir. Qalibiyətəmiz Ali Baş Komandan, Böyük Sərkərdənin birbaşa rəhbərliyi ilə dəqiq yerinə yetirilen döyüş tapşırığıdır. Dövlət başçısının da qeyd etdiyi kimi 44 günlük mühəribə dövründə Azərbaycan Ordusu ermənilərin illərlə "yenilməzlik" mifi yaratdığı Koçaryan, Sarkisyan ordusunu məhv etdi. Azərbaycan Ordusu 90-ci illərdə Azərbaycanlılara qarşı soyqırım edən, terrorist Koçaryan və Sarkisyanı diz çökdürdü və sübut etdi ki, bu gündən sonra onlar qalan miskin heyatlarını məğlub edilmiş, qorxaq damğası ilə yaşamağa mehkumdurlar".

Siyasi ekspert hesab edir ki, indiki şəraitdə ölkəmizdə güclü milli həmrəylik və vətəndaş birliliyi mövcuddur: "Xalqımızda yüksək vətənpərvərlik ruhu var, hər bir vətəndaş yalnız bir cəbhədə vuruşur və qələbə xəbərlərinə köklənmişdi. Yaşından asılı olmayaraq minlərlə vətəndaşımız könüllü olaraq cəbhəyə getmək üçün müraciətlər edirdi. Eyni zamanda, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən siyasi partiyalar və qeyri-hökumət təşkilatları da həmrəylik nümayiş etdirərək ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandanı birmənalı şəkildə dəstəklədiklərini bəyan etdilər. Bütövlükdə, qazanılan qələbəmizdə Liderə inamın, milli birliyimizin və həmrəyliyimizin çox böyük rolu oldu".

Hikmət Babaoğlu: Azərbaycan əsgəri xilaskar olduğunu bir daha nümayiş etdirdi

"**A**zərbaycan Ordusunun misli görünməmiş humanizmi bütün dünyaya örnək göstəriləcək bir hadisədir. Xilaskar Azərbaycan əsgəri bir dəha öz davranışı ilə sübut etdi ki, o sözün əsl mənasında xilaskardır".

Bunu Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədr müavini, "Yeni Azərbaycan" qəzetiñin baş redaktoru Hikmet Babaoğlu deyib.

Deputat bildirib ki, əsgərlərimiz döyüşdə nə qədər qətiyyətli və amansızdırsa, sülh şəraitində bir o qədər humanist və mülayimdir: "Ağdam rayonun Güləblə kəndində öz meşət əşyalarını çıxarmaq üçün ordumuza müraciət edən insanlara əsgərlərimiz hətta meşət əşyalarının daşınmasına bele kömək etdilər. Bu, birinci Qarabağ savaşından bu günədək davam edən mühəribədə minlərlə şəhid vermiş, hər cür erməni vəhşiliyi ilə üz-üzə qalmış bir xalqın övladlarının en ali insani duyğulara sahib olduğunu göstərir. Xocalı soyqırımı töredənlərə, gecə vaxtı yatan şəhərimizi ballistik rakət vuranlara, günahsız uşaqları, körpələri, qocaları qətle yetirən hərbi cinayətkarlar, canılara verilən humanizm dərsidir. Bəlkə də Güləblə qalan və imdad dileyən ermənilərin məqsədi başqa idi. Onlar xarabazara çevirdikləri vətənimizin vəziyyətində hiddətlənən Azərbaycan əsgərinin qəzəbini bu hərəkətlərlə üzərlərinə çekib silha et atmalarını və onlara əl qaldırmasını istəyir, sonradan isə bu təxribati dünyaya yayaraq bizim əleyhimizə istifadə etmək niyyətində idilər. Ancaq Azərbaycan əsgəri bunu etmədi. Soyuqqanlı və humanist davranış, xilaskar əsgər olduğunu bir daha nümayiş etdirdi. Ancaq sülh vaxtı humanist olan əsgərimizin döyüş vaxtı nəyə qadir olduğunu 44 günlük mühəribədə ermənilər də, onların yalançı qəhrəmanları da, Köçəryanlar da, Sarkisyanlar da yaxşıca gördülər. Bunu tarix boyu unutmayacaqlar. Əger indi çare-sizlik içində hansısa yardım və imdad dileyirlərsə, Azərbaycan əsgəri bunu edəcək".

Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərləri bıyanat yayıblar

Ermənistən işgal etdiyi Azərbaycan ərazilərində qədim alban, pravoslav, müsəlman dini və mədəni irsini tamamilə silməyə çalışıb

Dünya ictimaiyyəti bilməlidir ki, Ermənistən Azərbaycana qarşı təkəcə etnik təmizləmə, soyqırımı və işgal deyil, uzun illər ərzində ölkəmizin öz müxtəlifliyi ilə fərqlənən mədəni və mənəvi irsini qarşı tecavüz siyaseti yeridib. Ermənistən monoetnikliyə söykənən dövlət siyaseti onun işgal etdiyi ərazilərdə da yalnız erməni izi yaratmağa xidmet edib. SİA xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycandakı dini konfessiyaların rəhbərlərinin Qarabağda dağıdılan dini abidələrimizlə bağlı birgə bəyanatında yer alıb.

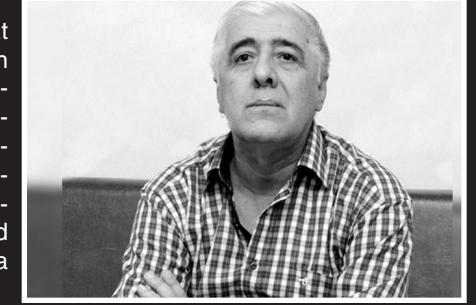
Bəyanatda deyilir: "Diger xalqlara və dinlərə qarşı dözsümsüzlük səciyyələnən cəmiyyət yaratmış Ermənistən çoxmillətli və çoxkonfessiyalı Azərbaycanın işgal altında olan ərazilərində tarixən mövcud olmuş qədim alban, pravoslav, müsəlman dini və mədəni irsini tamamile silməyə çalışıb. Mədəni-mənəvi irs nümunələrimizi ya tamamilə dağıdıb, ya da tarixini və mənşeyini saxtalasdıraraq özünü kileşdirib - erməniləşdirib, qırqıranyaşdırıb".

Bəyanatda vurgulanır ki, Ermənistəndən fərqli olaraq Azərbaycanda minlərlə erməni əsilli vətəndaş əmin-amanlıq şəraitində yaşıyır, Bakının mərkəzində erməni kilsesi və onun kitabxanası dövlət tərəfindən abadlaşdırılaq qorunur. Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilərində isə məscid, məbəd və məzarlıqlar, tarixi abidələr, muzeylər, kitabxanalar dağıdıllıb və talan edilib, Qafqaz Alaniyasına məxsus xristian məbədləri və rus pravoslav kilsələri qırqırıyanlaşdırılıb, məscidlər tövlyərənək İsləm dinində haram sayılan heyvanların saxlanması kimi misli görünməmiş həqarət əməllərinə məruz qalıb.

Karıcı ölkələrin dövlət və hökumət başçılarına, beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinə, dini liderlərə və dünya ictimaiyyətinə ünvanlanan bəyanatı Qafqaz Müsəlmanları İdəresinin sədri Şeyxülləsləm Allahşükür Paşazadə, Bakı və Azərbaycan Arxiyepiskopu Aleksandr, Azərbaycandakı Dağ yəhudiləri icmasının rəhbəri Milix Yevdayev, Bakıdakı Avropa yəhudiləri icmasının rəhbəri Aleksandr Şarovski, Azərbaycan aşkenazi yəhudilərinin baş rəvəni Şneor Seqal və Alban-udi icmasının rəhbəri Robert Mobili imzalayıblar.

Xalq artisti Əjdər Həmidov vəfat edib

Xalq artisti Əjdər Həmidov vəfat edib. Bu barədə SİA-ya Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının mətbuat xidmətinin rəhbəri Cavid Zeynalı melumat verib. O, aktyorun bir neçə saat əvvəl Kliniki Tibbi Mərkəzdə vəfat etdiyini deyib: "Bir neçə gün əvvəl xəstəxanaya yerləşdirilmişdi, insultdan əziyyət çəkirdi". Qeyd edək ki, aktyor bir sira tamaşa və kinolarda uğurlu obrazları ilə yadda qalıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Koman dan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikasının müzəffər Silahlı Qüvvələri 2020-ci ilin sentyabr-novabr aylarında Vətən mühəribəsini böyük zəfərlə başa vurdu və işğala son qoyuldu. SİA-nın məlumatına görə, Post-konflikt quruculuğunun əsas istiqamətləri barədə suallara İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktoru, iqtisad elmləri doktoru Vüsal Qasımlı cavab verib.

- Post-konflikt quruculuğundan konseptual çərçivəni necə qiymətləndirmək olar?

- Əslində cənab Prezident İlham Əliyev post-konflikt quruculuğun konseptual çərçivəsini müəyyənləşdirib. Azərbaycanın post-konflikt dövründə işğaldan azad olunmuş ərazilərinin inkişafı, o cümlədən, institusional həllər, beynəlxalq inkişaf partnərləri və investorlar da cəlb edilməsi ilə bərpa-quruculuq və humanitar fəaliyyət, dövlət-özəl partnərləri, mecburi köçkünlərin geri qaytarılması və sosial kapitalın inkişafı dövlətin xüsusi program-əsaslı yanaşması ilə həllini tapa bilər.

Post-konflikt quruculuğu Azərbaycan Respublikasının ümumi inkişaf strategiyası çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin reinteqrasiyası və dəyer-zəncirlərinin qoşulması ilə həyata keçiriləcəkdir. BMT-nin qəbul etdiyi davamlı inkişaf məqsədləri və 4-cü sənaye inqilabı prinsiplərinə uyğun olaraq, post-konflikt əraziləri yerlə xüsusiyyətlər, resurslar və perspektivlər nəzərə alınmaqla inkişaf etdiriləcək. Beynəlxalq ekspertlər de cəlb olunmaqla Ermənistanın Azərbaycana vurduğu ziyan, o cümlədən, torpaq, su, meşə resurslarına, faydalı qazıntıllara, əmlaka və mədəni sərvətlərə, ən əsası mülki inşanlara dəyən ziyan hesablanaraq, qarşı tərəfə iddialar qaldırılır.

Qarabağın inkişaf strategiyası qısa, orta və uzunmüddəti dövrü əhatə etməklə, yerli, regional, milli və beynəlxalq seviyyələrə olan fəaliyyətlər özündə ehtiva edə bilər. Strategiyanın həyata keçirilməsi üçün idarəetmənin təşkili və dövlətin makroiqtisadi, fiskal, monetar, sosial və digər siyaset alətlərindən istifadə zərurirdir. İri dövlət maliyyələşməsinə əsas götürərek fiskal dayanıqlılıq və beynəlxalq inkişaf partnərlərinin dəstəyini tənzimləyən donor koordinasiyası mexanizmi vacibdir. Eyni zamanda milli valyutanın real məzənnəsinin tənzimlənməsi üçün pul kütłəsinin iqtisadiyyat tərəfindən udulması mərhələlərinin nəzərə alınması zərurəti yarana bilər. Post-konflikt quruculuğu Azərbaycanda iqtisadi artımı tətikləyen amil kimi çıxış edəcəkdir. Azərbaycan bölgədə iqtisadi, siyasi və hərbi üstünlüyünü bundan sonra da daim möhkəmləndirəcəkdir.

- Beynəlxalq təcrübədə post-konflikt bərpa strategiyaları barədə nə deyə bilərsiniz?

- Post-konflikt bərpa strategiyalarının əsas məqsədi dayanıqlı iqtisadi artımı və insan inkişafına nail olmaqdır. Bir çox post-konflikt ölkələrinin o cümlədən İraq, Əfqanistən, Kosova, Xorvatiya kimi keçmiş mənaqış ölkələrinin iqtisadi bərpasının tedqiqi göstərir ki, keçmiş mənaqış ölkələri, stabil zəif inkişaf edən ölkələrə nisbətən daha ciddi problemlərlə üz-üzə qalırlar. Bu problemlərə iqtisadi daralma, yüksək inflasiya, xroniki fiskal deficit, yuxarı dövlət borclanması, dəqidilmiş fiziki, insan və sosial kapi-

panı Marşal planı əsasında həyata keçirmişdir. Diger post-konflikt yardımçıları kimi Marşal planı çərçivəsində verilən yardımın idxlə olunan mal və xidmetlərlə bağlılığı var idi, eyni zamanda yardımından istifade ABŞ-in büdcə və xərcləri təsdiqləməsi ilə şərtlənirdi. İtalya və Fransa bu program şərtləri və gözləntilərindən kəskin kənarlaşmalarla ölkənin prioritet sahələrini daha çox maliyyələşdirməklə uğurlu post-konflikt bərpa siyasetləri həyata keçirmişlər.

Bütün bu mərhələlərdə post-konflikt bərpa modelinin qurulmasında əhəmiyyətli rol oynayan beynəlxalq qurumların təcrübəsindən istifadə etmək zəruridir. Eeffektli post-konflikt modelinin həyata ke-

- Post-konflikt quruculuğunda hansı maliyyə mənbələrindən istifadə olunacaq?

- Burada müxtəlif maliyyə mənbələrindən, o cümlədən, dövlət büdcəsi, SOFAZ, xarici kredit təşkilatları tərəfindən ayrılan maliyyələşmələr, qrantlar və ianələr, özəl sərmayələr, qanunvericiliklə qadağan olunmayan digər mənbələrdən istifadə edilə bilər. Artıq indidən hiss olunur ki, beynəlxalq təşkilatlar, xərici dövlətlər, iri və orta biznes nümayəndələri post-konflikt quruculuğunda iştirakda maraq göstərirler. Hər bir beynəlxalq təşkilat öz mandatına və hər bir biznes öz profilinə uyğun olaraq azad edilmiş ərazilədə sərməye yatırıma hazırıdır. İsrailde olduğu kimi, Azərbaycanda da diaspor investisiya modelindən

run canlanması, səmərəliliyin artırmasına və dövlət büdcəsinə düşəck yükün azalmasına getirib çıxarır.

İşğaldan azad olunan ərazilərdə dağ-məden sənayesi, metallurgiya, yeyinti sənayesi, emal sənayesi, turizm-rekreasiya, yaradıcı sənaye, əczaçılıq, taxılçılıq, tərəvəzçilik, üzümçülük, pambıqçılıq, meyvəçilik, heyvandarlıq, quşçuluq, arıcılıq, tikini materialları kimi sahələr inkişaf potensialına malikdir. Bu sahələrə yatırılan sərmayələr həm qeyri-neft ixracının artması və idxlənin əvəzlenməsi, həm də dəyər zəncirlerine qoşulmaq nöqtəyi-nəzərindən əhəmiyyət kəsb edəcək. Post-konflikt quruculuğu ölkəmizin iqtisadi təhlükəsizliyi, o cümlədən ərzəq təhlükəsizliyi baxımından əhəmiyyətli rol oynayacaq. Bu ərazilər-

Vüsal Qasımlı: Qarabağ Azərbaycanda iqtisadi artımın yeni drayveri olacaq

tal, məhv olunmuş iqtisadi stimul, geniş yayılmış yoxsulluq və kütləvi işsizlik aid oluna bilər. Azərbaycanın "təhlükəsizlik yastığı", belli vizyon və siyasi iradə bu problemlərdən yan qaçmaq imkanı yaradacaqdır.

Dünya təcrübəsində post-konflikt dövründə büdcə resurslarının səfərbər olunması və yenidən prioritətləşdirilməsi müşahidə edilir. Azərbaycanda mövcud şəraitdə bu modeldən istifadə etmək daha məqsədə uyğun ola bilər. 1971-ci ilde Malayziyada qəbul olunmuş Yeni iqtisadi Siyaset strategiyası iki üsulla milli birliyin təminini məqsədi dasıydı: yoxsulluğu azaltmaq və cəmiyyətin yenidən strukturlaşmasının sürətləndirmək iqtisadi disbalansı aradan qaldırmaq.

Dünya praktikasına əsasən, ilk olaraq daxili insan kapitalı qiymətləndirilməlidir ki, buna əsasən keçmiş mənaqış zonası əhalisi daxildir. Bu iqtisadi iştirakçılar xərici agentlərin maliyyəşdirilməsini pasıv şəkilde gözləməməlidir. Əksinə daha qətiyyətli, daha çox çalışqanlıq və innovativlik göstərək özlərində əlavə dəyer yarada bilərlər. Inkişaf strategiyaları sosial dinamikliyə və institusional proseslərin tam dərk edilməsinə əsaslanaraq daha dayanıqlı olur. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Inkişaf Proqramına əsasən yerli iqtisadi iştirakçılar bərpa planında əsas rol oynamalıdır.

Post-konflikt ölkələrinin təcrübəsində yeni iqtisadi inkişaf strategiyası makroiqtisadi sabitliyi təmin etmek üçün aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir: iqtisadi İslahatlar mərhələli və ardıcıl aparılmalı, özəl investisiyaların yatırılması əsas prioritet seçilmeli, iqtisadi canlanmanın təmin edən monetar və fiskal siyaset yenidən qurulmalı, bərpa-nın maliyyələşdirilməsi və məşğulluğun artırılması ilə bərabər fiskal dayanıqlığın təmin edilməsi fiskal siyasetin əsas məqsədi olmalı, fərdlər və ev təsərrüfatları üçün bütün sosial xidmətlər bərpa olunmalı, beynəlxalq yardım və qrantların idarə olunmasında şəffaflıq və səmərəlilik təmin olunmalı, düzgün donor koordinasiya mərkəzi qurulmalı, strategiyanın icrasını təmin edən institut formalasdırılmalıdır.

İkinci dünya müharibəsindən sonra Fransa və İtalya iqtisadi bə-

çirilməsi üçün yüksək keyfiyyətli institutional mühit, əlcətan maliyyələşmə mənbələri, İslahatların mərhələliliyi zəruri amillərdəndir.

- Qarabağın inkişaf strategiyasının əsas istiqamətləri necə olara bilər?

- Cənab Prezidentin tapşırığı əsasında Azərbaycanda yaradılan iqtisadi siyasetin yeni strateji idarəetmə çərçivəsinə uyğun olaraq Qarabağ bölgəsi davamlı inkişaf etdirilərək ölkə həyatına reinteqrasiya olunacaqdır. Qarabağın inkişaf strategiyası vaxt ardıcılığı və bölgələr nəzərə alınmaqla aşağıdakı prioritətlər üzrə həyata keçirilebilər. Qarabağın inkişaf strategiyasının həyata keçirilməsini təmin etmək üçün idarəetmə, monitoring və qiymətləndirmə mekanizmləri, həmçinin şəffaf və hesablı maliyyələşmə mekanizmləri qurula bilər. İşğaldan azad olunmuş ərazilərin dekomtomasiyası və şəhər, qəsəbə və kəndlərin yeni baş planları əsasında quruculuq-abadlıq fəaliyyəti başlayacaq. Ərazidə iqtisadi infrastrukturun, o cümlədən, yol, məliorasiya-irriqasiya, elektrik, qaz, su, kanalizasiya və s. sistemlərinin yaradılması, bərpası və inkişaf etdirilmesi zeruridir. Eyni zamanda ərazidə sosial infrastrukturun, o cümlədən, təhsil və səhiyyənin inkişafı vacibdir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə dövlət və bələdiyyə idarəetmə orqanlarının fəaliyyətinin tam təmin olunması, rəqabət qabiliyətli iqtisadi sahələrin inkişaf etdirilməsi və məşğulluğun, o cümlədən, özünüməşğulluğun təmin olunması prioritət olmalıdır. Məcburi köçkünlərin mərhələlərlə iqtisadi və sosial məsələlər nəzərə alınmaqla öz yerlərinə qayıtması, insan kapitalının inkişafı, dövlət sərmayələri ilə yanaşı xərici və yerli sərmayənin cəlb olunması, sahibkarlığın, xüsusi də mikro, kiçik və orta biznesin inkişafının dəsteklənməsi, iqtisadiyyatın innovativ həller, yeni texnologiyalar, yaşlı iqtisadiyyat və dövri iqtisadiyyatın prinsiplərinə uyğun inkişaf etdirilməsi də prioritətlər arasındadır.

geniş istifadə etmək mümkündür. Münəqişdən sonrakı dövrə ərazilərdə texnologiya sahəsinə cəlb edilməsi düşünülən sərmayələr vençur kapital, kraufandinq və kraudinvestinq yolu ilə artırımaq olar. İlkən səviyyədə böyük hecmədə sərməye qoyuluşu çətin olduğundan, kiçik və orta biznes səviyyəsində sərmayələrin cəlb etdirilməsi sonrakı dövrə böyük investisiya qoyuluşlarına dəstək olacaq. Bunun nəticəsidir ki, Tayvan və Yaponiya texnologiya sahəsində vençur kapital qoyuluşlarında özlərini doğrudublar. Dövlət-özəl tərəfdəşliyi vasitəsi ilə bir çox sahələrə sərməye cəlb edile bilər. İnfrastruktur layihələrin dövlət-özəl tərəfdəşliyi vasitəsi ilə həyata keçirilməsi özəl sektö-

də investisiyaların təsviqi üçün müxtəlif mekanizmlər, o cümlədən, sənaye parkları və məhəllələri, aqro və texnoparklar və digər investisiya təsviqi mekanizmləri tətbiq edilə bilər. Qarabağda investorların məraqlarına səbəb ola biləcək resurslar, strateji aktivlər, səmərəlilik və bazarlar mövcuddur. Regionun həm 80 milyonluq İran, həm də Naxçıvan üzərində 83 milyonluq Türkiye bazarlarına çıxış imkanları ixrac-yönümlü sərmayələr üçün cəlbedicidir. Ümumiyyətə, Qarabağ bölgəsi Azərbaycanda iqtisadi inkişafın yeni coğrafi drayveri - artım mərkəzi olacaqdır. Bu bölgədə sərməye qoyuluşu və quruculuq işləri Azərbaycanda ÜDM-in artımını sürtənləndirəcəkdir.

"İşğaldan azad edilmiş rayonların bərpasından sonra məhsul istehsalı 8 dəfəyədək artacaq"

Azərbaycanın 20 faizə yaxın ərazisinin 27 iləndən çox işğal altında qalması həmin torpaqlarımızın iqtisadi potensialından şüñ olduğunu həmin şəhərlərimiz düşmən ölkənin barbarlığı nəticəsində "ruhlar şəhərinə" çevrilib. Bu sözləri Milli Məclisin deputati Vüqar Bayramov deyib.

Deputat qeyd edib ki, öten il Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu 637 milyon 70 min manat, o cümlədən Ağdam 172 milyon 934 min manat, Füzuli 138 milyon 652 min manatlıq məhsul istehsal edib. Dörd rayonu əhatə edən Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonunda isə cəmi 97 milyon 838 min manatlıq məhsul istehsal olunub. Bu istehsal da həmin rayonlardan bəzisinin bizim nəzərimizde olan yaşayış məntəqələrində, respublikanın digər bölgələrində məskunlaşan idarə və müəssisələri hesabına baş verib.

Yeddi rayonumuzun cəmləşdiyi Yuxarı Qarabağ ölkə iqtisadiyyatının əsas sahələri üzrə məhsul buraxılışında xüsusi çəkisi 0,7 faiz, Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonunu isə cəmi 0,1 faizdir. Bu o deməkdir ki, uzun müddət lə də ifade olunmayıib. Təkcə Xaçmaz rayonu bütün işğal altında olan bütün rayonlarımız qədər məhsul istehsal edib. Bezi rayonlarımız hətta da çox istehsala imza atıb. Göründüyü kimi, 27 iləndə böyük iqtisadi potensial Ermənistan işğalı nəticəsində məhv edilib.

"İşğaldan azad olunan ərazilərimizin mövcud potensialı, xammal və bərabər ehtiyatlar və məhsuldar torpaq sahələrinin həcmini nəzərə alsaq, ərazilələrinin cəlb olunduğu qədər məhsul istehsal edib. Rəqəmətən işğal altında qalan ərazilərimizin ümumi iqtisadiyyatda payı tam rəqəmətən rayonlarımız qədər məhsul istehsal edib. Bezi rayonlarımız hətta da çox istehsala imza atıb. Göründüyü kimi, 27 iləndə böyük iqtisadi potensial Ermənistan işğalı nəticəsində məhv edilib. "İşğaldan azad olunan ərazilərimizin mövcud potensialı, xammal və bərabər ehtiyatlar və məhsuldar torpaq sahələrinin həcmini nəzərə alsaq, ərazilələrinin cəlb olunduğu qədər məhsul istehsal edib. Rəqəmətən işğal altında qalan ərazilərimizin ümumi iqtisadiyyatda payı tam rəqəmətən rayonlarımız qədər məhsul istehsal edib. Bezi rayonlarımız hətta da çox istehsala imza atıb. Göründüyü kimi, 27 iləndə böyük iqtisadi potensial Ermənistan işğalı nəticəsində məhv edilib. "İşğaldan azad olunan ərazilərimizin mövcud potensialı, xammal və bərabər ehtiyatlar və məhsuldar torpaq sahələrinin həcmini nəzərə alsaq, ərazilələrinin cəlb olunduğu qədər məhsul istehsal edib. Rəqəmətən işğal altında qalan ərazilərimizin ümumi iqtisadiyyatda payı tam rəqəmətən rayonlarımız qədər məhsul istehsal edib. Bezi rayonlarımız hətta da çox istehsala imza atıb. Göründüyü kimi, 27 iləndə böyük iqtisadi potensial Ermənistan işğalı nəticəsində məhv edilib. "İşğaldan azad olunan ərazilərimizin mövcud potensialı, xammal və bərabər ehtiyatlar və məhsuldar torpaq sahələrinin həcmini nəzərə alsaq, ərazilələrinin cəlb olunduğu qədər məhsul istehsal edib. Rəqəmətən işğal altında qalan ərazilərimizin ümumi iqtisadiyyatda payı tam rəqəmətən rayonlarımız qədər məhsul istehsal edib. Bezi rayonlarımız hətta da çox istehsala imza atıb. Göründüyü kimi, 27 iləndə böyük iqtisadi potensial Ermənistan işğalı nəticəsində məhv edilib. "İşğaldan azad olunan ərazilərimizin mövcud potensialı, x

Qərb Qarabağ problemının həllindən niyə narazıdır?

RIA Novosti Qarabağ prosesi, beynəlxalq qüvvələrin buradakı mövqeyi və nüfuzu ilə bağlı analitik məqalə dərc edib. Məqaləni oxucularımıza təqdim edirik.

Fransa xarici işlər naziri ölkəsinin Qarabağ əhalisine kömək məqsədilə təşkil etdiyi humanitar missiyanın təfərrüatlarını bölüşüb. Söhbət cərrahların və bölgəyə tibbi və cərrahi avadanlıqların göndərilməsindən gedir.

ABŞ da öz növbəsində Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə və münaqişənin son dərəcə kəskinləşməsindən təsirlənən insanlara yardım göstərən qeyri-hökumət təşkilatlarına 5 milyon dollar ayırıb.

Qarabağ tənzimlənməsində entuziazminin olmaması- hem ritorikada, hem də hərəkətlərdə- Paris və Vəsiqətonun "yaralı qürür" nümayış etdirdiklərini xatırladan Sergey Lavrovun sözlərinin doğruluğunu təsdiqləyir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də eyni sözleri söylədi, istehza ilə qeyd etdi ki, ABŞ və Fransa gecikə də, yene də əldə edilən razılığa öz müsbət münasibətlərini ifadə etdilər.

Türkiyə prezidentinin mətbuat katibi isə, NATO və AŞ-nin təmsil etdiyi Qərbin 30 ildir ki, Qarabağ qarşısızlaşması ilə bağlı "konkret və real təkliflər" irəli sürə bilmediyi, Rusiya ilə Türkiyənin isə bununla bağlı qarşılıqlı razılışma edə bildiklərini söylədi.

Qərbdə dərhal yazmağa başladılar ki, Qarabağla bağlı Rusiya-Azərbaycan-Ermənistan razılışması Qərb üçün ağırlı bir məglubiyyət oldu- xüsusən də Rusiya ilə birgə ATƏT-in Minsk qrupunun bu münaqişənin sülh yolu ilə həlli yollarını tapmaq üçün həmsədr olan ABŞ və Fransa üçün.

"The National Interest" jurnalistlərinə inanırsınızsa, Qərb bu dəfə hər şeyin öhdəsindən gəlməyi bacarmadı. Hərbi əməliyyatların bərpası, imzalanmış razılışma və Rusiya sülhməramlılarının bölgəyə gətirilmesi Qərb üçün sürpriz oldu. Qəzet bundan xəber tutulmamasında Amerika kəşfiyyatını günahlandırdı, beləm ki, onlar Putin və Ərdoğan arasındaki danışçıları barədə məlumat belə ala bilmədi və nəticədə ABŞ-in bölgədəki mövqeyinin həssas şəkildə zəifləməsi oldu. Bununla birləşdə, əslində, bu situasiyada Qərbin vəziyyəti daha da pisdir, çünki "kəşfiyyat işləmə-

yib" bəhanəsi ABŞ-in bu prosesdəki uğursuzluğunu ört-basdır etməyə xidmət edir.

Qarabağ nizamlanması, münaqişənin nisbətən lokal olmasına baxmayaraq, qlobal siyasi sistemin yaşadığı dəyişikliklərdə prinsipial olaraq yeni bir mərhələdir. Bu, ABŞ və Avropanın prosesin tərəfləri üçün bir anda lazımsız və istənməyən tərəfdəş olduqları ilk dəfə idi.

Son 3 onillikdə Qərb hegemonluğunun ən vacib göstəricisi onun hər yerde olması və geniş tələbləri olmuşdur. Hər hansı bir vəziyyədə, hər hansı bir qarşıdurmadəhətə müxtəlif ölkələrdə daxili siyasetin əhəmiyyəti bir hissəsindən həmişə Qərbe dəstək üçün müraciət edən, kəməyinə ümidi bəsləyən və tez-tez bu və ya digər şəkilədə onu qəbul edən qüvvələr olub.

Bu yanaşmanın obrazlı bir nümunəsi olaraq, Krimda 2014-cü ilin yazında Ukrayna hərbçilərinin "Amerika bizimledir" deyə qısqıraqla bir Rusiya hərbi obyeketine "hücum" etməyə çalıştığı epizodu xatırlaya bilərik. Bu, əlbəttə ki, gülünc görünürlər, eyni zamanda, planetin hər yerində Belarusdan Venesuelaya, Suriyadan Hong Konga qədər yüksək səviyyəli insanlar da daxil olmaqla çox sayıda insanın düşüncə tərzini çox dəqiq ekş etdirir.

Üstəlik, bu vəziyyət, təbii olaraq, nəzəret payına sahib olmaq, ən azı dünyadaki hər probleme və qarşıdurmaya vəto hüququna sahib olmaqdə maraqlı olan Qərb tərəfindən məqsədyönlü şəkildə

dəstəklənir. Bu, əslində, onun geopolitiki hökmərəliliğinin əsas hissələrindən biridir.

Mövcud Qarabağ nizamlanması bənzərsiz oldu ki, bütün iştirakçı tərəflər tərəfindən Qərbdən imtina edildi. Bu, daha təsirecididir, çünki danışçılar prosesi açıq şəkildə asan deyildi, bu da münaqişədə iştirak edən paytaxtlarda qarşılıqlı olaraq olduqca sərt olan rəsmi açıqlamalarında eks olundu.

Bununla birlikdə, formalaşmış dünya ənənəsinə görə, öz mövqelərini gücləndirmək üçün ABŞ və ya Avropanı iştirak etməyə dəvət etələr de, yekdiliklə "bunu öz aramızda həll edəcəyik" inamına əməl etdi. Həqiqətən də biz bunu başa düşdük- bütün dünya ilə birlikdə Qərbi də əldə edilmiş razılışma ilə fakt qarşısında qoyduq.

Bu, dünya sistemində xüsusi bir statusa sahib olduğunu iddia edən ABŞ-in təsirinin başqa bir təməl daşı üçün çox güclü bir zərba vurdu. Təcrübənin göstərdiyi ki, daha da uğurlu olan ilk cəhd mütləq başqaları tərəfindən izleniləcəkdir. Təccübülü deyil ki, amerikalılar onların iştirakı olmadan baş verən prosesi təsadüfi bir kəşfiyyat uğursuzluğu kimi əsaslandırmağa üstünlük verirlər. Bu, daha rahat və sadədir, nəinki faktiki olaraq Qarabağdakı nizamlanmanın dünya siyasi sistemindəki daha bir tektonik dəyişiklik və ABŞ-ı və Qərbi bütövlükde özünün müstəsna statusundan mehrum etməsi demək olduğunu etiraf etmek.

**Müəllif: Irina Alksnis
Tərcümə: Elçin Bayramlı**

Azərbaycan hərbçilərindən növbəti humanist addım!

4 4 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə başa çatdı. Ermənistən ordusu tərəfindən işğal edilmiş erazilər məskunlaşdırılmış ermənilər əvəlki yaşayış yerlərinə göndərilir. Ve bu proses ermənilərdən fərqli olaraq heç bir erməniyə güc tətbiq etmədən, humanizm prinsipləri əsasında yerinə yetirilir. Bununla da Azərbaycan bəzi dairelərdə ölkəməz bəsində formalaşdırılmış qərəzli mənasibəti dəyişməyi bacarıb. Bunu Ağdam rayonunun Güləblə kəndindən öz istekləri ilə çıxan erməni ailələr də təsdiq edirlər. Aşağıdakı videoda Ağdamın Güləblə kəndində hərbçimizle bu kəndi tərk edən sakinlər arasında dialogdan bəhs edilir. Orada məskunlaşmış ermənilər qalan əşyalarını çıxartmaq üçün Azərbaycan hərbçilərinə müraciət edirlər. Hərbçilərimiz də yardım edir. Eyni zamanda hərbçimiz həmin insanlara kənddə qalmalarını və onlara qarşı heç bir zorakılığın olmayacağı, Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edəcəkləri halda ölkəməzin digər vətəndaşları kimi onların da bütün hüquqlarının tanınacağı barədə izahat verir. SİA həmin videoyu təqdim edir:

Stepan Danielyan: "Ermənistən hakimiyyəti inqilabın yalan, hakimiyyətin ələ keçirildiyini etiraf edib"

"Ermənistən cəmiyyətinə yalnız inqilab xülyası qaldı və bunu başa düşən kütə indi inqilabdan da imtina edir". SİA verir ki, bu barədə siyasi analistik Stepan Danielyan özünü Facebook sahifəsində yazıb.

"Həzirdə parlament sədrinin müavini vəzifəsində çalışan Lena Nazaryan deyir ki, keçmiş səlahiyyətlilər Qarabağı təslim etməli olduğunu bilirdilər. Buna görə hakimiyyəti təhvil verməzdən əvvəl bu barədə de xəbərdarlıq ediblər. O, deyir ki, keçmiş şəxslər məsuliyəti öz üzərlərindən atmaq üçün qəsdən hakimiyyəti indikilərə veriblər. Daha dəqiq desək, inqilabi bir növ onlara özləri ssenari kimi veriblər və indi inqilabla bağlı bütün şuraların yalan olduğu da ortaya çıxb. Bu vəziyyətdə ümumiyyətə, onların kim olduğunu, həyatlarında nə etdikləri, mahiyyətlərinin, dəyərlərinin nə olduğu aydın deyil. Niyə indi hakimiyyətdə qalmaqda davam edirlər? Başqa nələri "təhvil verəcəklər", deyə analistik Stepan Danielyan bildirib.

Anar İsgəndərov: "Ermənistən Cənubi Qafqazda yad bir dövlətdir"

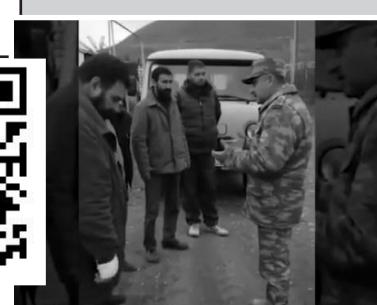

"Fransanın Ermənistən-Azərbaycan münəqişəsi ilə bağlı mövqeyi evvələn bəllidir. Əslində Fransa bu məsələdə başqa mövqe nümayiş etdirseydi, yəni, Azərbaycanın haqq işini müdafiə etsəydi biz təccübənərdik. Fransa da özünü demokratik dövlət adlandıran digər ölkələr kimi seçki əsiridir. Fransada kifayət qədər erməni və erməni əsilli seçicilər var, odur ki, ölkənin bu ilki siyasi hakimiyyətin taleyində onların səsindən də önəmlü rol var". SİA-nın verdiyi məlumatə görə, bu fikirləri Milli Məclisin deputati, tarix elmləri doktoru Anar İsgəndərov deyib.

Anar İsgəndərov bildirib ki, Fransa, əslində, Qarabağın tarixi Azərbaycan torpağı olması barədə kifayət qədər məlumatlıdır. Amma çox təessüf ki, Fransa Azərbaycana qarşı həddindən artıq ədalətsizlik edir və bu ədalətsizliyi sübut etmək üçün heç bir müstəntiq istintaqına ehtiyac yoxdur. Fransa ATƏT-in üç həmsədr ölkəsindən biridir, buna görə də mandatına uyğun olaraq ədaletli mövqe nümayiş etdirməlidir. Lakin bir-nəməli olaraq Ermənistən dövləti olan dərin məhəbbət onun gözələrini kor edib. Bu ölkə Ermənistən işğalçılıq və təcavüzkarlıq siyasetini görmür, ya da görmək istəmir. Fransa Ermənistən qəddarlığına, qanıçənliyinə, faşist texəyyüllüne göz yumur. Bu ölkənin hakim dairələrinin beynində yalnız bir düşüncə var - nəyin bahasına olursa olsun, haqq-nahaq Ermənistən maraqlarını müdafiə etsin. Bu, ədalətsizlikdir və yolverilməzdir. Fransa Senatının noyabrın 25-de Dağlıq Qarabağdakı qondarma qurumu tanımağı Fransa dövlətinə tövsiyə edən qətnaməni müzakirəyə çıxarmağa hazırlaşması da bu ədalətsizliyin, ermənipərest mövqenin göstəricisidir.

Fransa Senatı erməni lobbisinin maraqlarını deyil, Fransanın mənafələrini əsas götürməli, qonşu ölkələrin mövqeyinə nəzər yetirməli və ədalətli mövqe tutmalıdır. Məsələn, İtaliya Deputatlar Palatası Azərbaycan, Rusiya presidentləri və Ermənistən baş nazırının 10 noyabr tarixli birgə bayanatından irəli gələn öhdəliklərə əməl etməyə çağırın qətnamə qəbul etdi. Fransada belə ziyanlı təşəbbüs lərlə çıxış edən Cənubi Qafqazda sühə və təhlükəsizliyin bərqrər olması istiqamətdində atılan addımları açıq şəkildə sabotaj etməyə çalışırlar.

Deputat onu da qeyd edib ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, bu gün bir yumruq kimi birləşərək öz gücünü dünyaya nümayiş etdirən Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dövləti var: "Münəqişənin həm tarixi, həm hüquqi tərfini dünyaya çatdırın bir Azərbaycan var. Bu həqiqət bütün dünya dərk etməlidir. Azərbaycanın ordu quruculuğu sahəsində gördüyü işlər öz bəhrəsini verdi. Məhz şanlı Ordumuzun sayəsində bu gün Qarabağ azaddır, uzun illər işğal altında olan digər torpaqlarımız, Qarabağın tacı olan Şuşa azad edilib. Yəni, bu gün Azərbaycan qalibdir. Biz haqq işimizi dünyadan müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarında müdafiə edirik və edəcəyik. Fransanın ikili standartlardan çıxış edərək, birtərəfli mövqe sərgiləyərək Ermənistəni müdafiə etməsi isə çox çəkməyəcək. Dünya tarixində həmişə erməni əzizləyiblər, ermənilər üçün dövlət axtarıblar. 1918-ci il kimi bu məllətin dövləti olmayıb. Nə qədər əzizləyirlər, əzizləsindən. Biz haqqımız olanları geri qaytarmışıq. Ermənistən Cənubi Qafqazda yad bir dövlətdir. Ermənilər buraya nece gelib çıxmazı özü maraqlıdır, amma şərəfi deyil. Onlar bizdən torpaq alıb, bize qənim kəsilişlər, ərazi iddiasına qalxırlar, bu, onların cilzliyindən xəber verir. Onlar hər zaman xəyanətin cavabını alıblar və alacaqlar. Azərbaycan isə qalib olək, qalib xalqdır".

"Minsk Qrupu regionda sülhün, sabitliyin bərqərar olmasına maraqlı deyil"

"İşgalçi Ermənistanın mərkəli siyasetindən əl çək-məməsi, ikili standartlar, təcavüzkar ölkənin törətdiyi terror aktlarına, soyqırımına, dinc əhaliyə qarşı amansızlığına, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplerinin pozulmasına olan laqeyd münasibet Ermənistən-Azərbaycan münaqişəsinin 30 il uzanmasına səbab oldu". Bunu SIA-ya Milli Məclisin deputatı Naqif Həmzəyev bildirib.

Millet vekili qeyd edib ki, faşizm ideologiyasından qidalanan Ermənistən beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən hər hansı bir sanksiya tətbiq olunması bu ölkəni daha da azınlılaşdırırdı. Sentyabrın 27-dən başlayaraq mənfur qonşular ağır artilleriya qurğularından, ballistik rakətlərdən, kasetli bombalar- dan istifadə etməklə ölkəməzi qarşı genişmiqyaslı hücumlara başladı. Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli istiqamətində danışqlarda vasitəcilik missiyası daşınan ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsəndləri yene də səssiz qaldı. Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin adaletli həlli namine işgalçi tərəfə təsir göstərməsi, məsələyə laqeyd münasibet gösretdi ki, ATƏT-in Minsk Qrupu regionda sülhün, sabitliyin, tərəqqinin bərqərar olmasına maraqlı deyil. Xüsusən, Minsk Qrupunun həmsəndlərindən Fransanın açıq-aşkar işgalçi Ermənistən yanında yer alması illərdi davam edən laqeydliyin səbəbini ortaya çıxardı.

Noyabrın 10-da Azərbaycan, Rusiya prezidentləri və Ermənistənən baş nazirinin birgə imzaladıqları bəyanatdan sonra da Fransanın ciddi şəkildə narahat olması da bu ölkə rəhbərlərinin BMT Tehlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə zidd olduğunu sübut etdi. Bütün dünya bilir ki, 1993-cü ilin 30 ap-

rel, 29 iyul, 14 oktyabr və 12 noyabr tarixlərində BMT Tehlükəsizlik Şurası Azərbaycan ərazilərinin işgalinə müvafiq olaraq 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələri qəbul edib. BMT Tehlükəsizlik Şurasının sözügedən qətnamələri Azərbaycan Respublikasının suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığını təsdiqləmiş və erməni işgalçi qoşunlarının Azərbaycan Respublikasının bütün işgal edilmiş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-sərtsiz çıxarılmasını tələb edir, qaćqın və məcburi kökünlərin geri dönmələrini təmin etməklə, regionda qarşılıqlı əlaqələrin bərpasına çağırır.

Münaqişənin həllinə birbaşa cavabdeh olan Fransa nə etdi? Münaqişənin ilk günündə Fransa rəhbərliyi qeyri-obyektiv mövqə tutdu, Azərbaycan Ordusunun öz torpaqlarını işgaləndən azad etməsinə qərəzlə münasibət sərgilədi, işgalçi Ermənistənə dəstək olduğunu bildirdi. Başqasının torpağına göz dikən, bir milyon insanı evsiz-əsiksiz qoyan Ermənistənə dəstekleyən Fransa hökuməti Azərbaycanın dünyada müstəqil siyaset yürüdən, global siyasi proseslərə və beynəlxalq münasibətlər sisteminə öz baxışı olan bir dövlət kimi tanınmasını belə görəməzlikdən gəldi. Avropa Şurası da, Avropa Parlamenti də Ermənistənə baş verən haqsızlıqları, repressiyaları, əda-

lətsizliyi hüquq normalarının pozulduğunu demek olar ki, görmek istəmirlər.

Ağdam rayonunun işgalindən azad olunması münasibətilə xəlqımızı təbrik edən ölkə Başçımız İlham Əliyev müraciətində məglub ölkədə baş verən hadisələrə beynəlxalq təşkilatların səssiz qalmamasına diqqət çəkib: "Niye susursan, Avropa Parlamenti? Özünü guya dönyanın demokratiya mərkəzi sayırsan. Bir səs çıxar, açıqlama ver, bəyanat ver, qına bunu. Dönyanın gö-

zü qarşısında diktator bütün müxalifətini mehv edir. Bir adamı öldürüb. O parlamenti zəbt edənlər arasında bir nəfər artıq ölü tapılıb. Nə üçün səs qaldırmırınız? Niye? Müntəzəm olaraq biza qarşı çirkin kampaniya aparan qeyri-hökumət təşkilatları, niye susursunuz, niye söz demirsiniz? Yaxşı, ballistik rakətə bizi vurdur susdunuz, kasetli bombalarla, fosforlu bombalarla bizi vurdur susdunuz. Böyük ölkələr, özlərində Avropanın lideri düzəldən ölkələr, siz niye susursunuz? Deyin, cavab verin. Yoxsa, yerində duran burada bizə mız qoymaq isteyir, sataşmaq isteyir. Hamisənin cavabını verirəm, hamisənin, artıqlaması ile".

Bəli, bütün beynəlxalq təzyiqlərə

Edmon Marukyan:

"Paşinyan məglubiyyətini anlamaq istəmədi"

Söhbət Qarabağ etrafındaki 5 bölgənin təslim olmasından gedir. Razılaşsaydı, indi daha yaxşı bir sənədimiz olacaqdı". SIA Ermenistana məxsus arménianreport.com saytında yayımlanan məlumatə istinadən xəber verir ki, bu sözlər "Sputnik Ermənistən"-a müsahibəsində "Maarifləmiş Ermənistən" partiyasının lideri və eyni adlı parlament fraksiyasının rəhbəri Edmon Marukyan söyləyib.

"Maarifləmiş Ermənistən"-in lideri baş nazir Nikol Paşinyanın cəbhədəki felakətə səbəb olan həqiqi vəziyyəti araşdırmaq istəmədiyi diqqətə çatdırıb. O, qeyd edib ki, baş nazir Nikol Paşinyan bir çox cəhdən Qarabağda mühəribənin uzanmasına səbəb olan vəziyyəti ayıq və adekvat qiymətləndirə bilməyib.

Siyasetçi bir qədər əvvəl söyləyib ki, oktyabrın əvvəlində parlamentdeki qapalı iclas zamanı baş nazir cəbhədəki son dərəcə çətin vəziyyətdən danışıb. Deputatlar, nə üçün Rusiya prezidentinə vəsitiçi rolu oynamamaq və mühəribəni dayandırmaq istəyi ilə müraciət etmədiyi soruşduqda, Paşinyan dedi ki, bu gün də zəng edə biler Putinə, amma Ermənistən mühəribənin bitmesine deyil, bir neçə günlük atəşkəsə ehtiyac duyur ki, ordunu yenidən topçularla əks hückuma keçə bilsin. Marukyanın göre, Paşinyanın bu mövqeyi heç yaxşı bir şeye yol açmadı və nəticədə bu rüsvayı itgilərə ermənilər qarşılaşdı.

Marukyan o zaman da mühəribədə bir dönüş yaratmağın mümkün olduğunu hamının səmimi qəlbən inanlığını söyləyib. O, qeyd edib ki, amma Ermənistənən tədricən məglub olduğu aydın idi. Həmçinin nəzərə çatdırıb ki, deputatlar strateji mütəffiqlə aktiv təmaslara ehtiyac barədə əsrar etdiyində də baş nazir barişqı əldə etmək üçün hər hansı bir güzəştə getmək imkanını nəzərdən keçirməyib. "Ancaq burada başqa bir məsələ diqqəti çəkir ki, ali komandan ona bildirilənləri başa düşmək istəmirdi. Bütün bunları anlamır və qəbul etmirdi. Vəziyyəti ayıq və adekvat qiymətləndirən lider dərhal mövcud təkliflərlə razılışmali idi. Söhbət Qarabağ etrafındaki 5 bölgənin təslim olmasından gedir. Razılaşsaydı, indi daha yaxşı bir sənədimiz olacaqdı", deyə Marukyan bildirib.

Partiya sədri danışqlar prosesinin gələcəyindən danışaraq, danışqların uğurlu neticəsi üçün Paşinyana heç bir ümidi bağlamadığını söyləyib. O, gec-tez Qarabağda mühəribə şəraitinin tam hüquqi baxımdan araşdırılacağına, bütün sehv və çatışmazlıqların təhlil ediləcəyinə və bütün günahkarların cəzalandırılacağına inanır.

Inam Hacıyev

Ermənistənətiraz aksiyaları səngimir...

Itkin düşən hərbçilərin yaxınlarının etiraz aksiyası hələ də davam edir. SIA Ermənistənə məxsus arménianreport.com saytında yayımlanan məlumatə istinadən xəber verir ki, itkin düşmüş hərbçilərin qohumları Ermənistən Müdafiə Nazirliyinin qarşısında mitinq keçiriblər. Məlumatda qeyd olunur ki, etirazçılar müdafiə naziri ilə görüş tələb ediblər. "44 gündür oğlumdan xəbərim yoxdur. Buna cavabdeh biri varmı? Valideynlər qəbul olunmasa, başqa addimlar atacağımızı xəbərdar edirik", deyə Müdafiə Nazirliyinin girişində nazirlər görüşmək istəyən valideylərdən biri xəbərdarlıq edib.

İtkin düşənlərin yaxınları bu məsələnin siyasişdirilməsinə imkan verməyəcəkləri, müdafiə nazirinə müraciət etmək üçün heç bir deputata və ya siyasetçiyə ehtiyac duymadıqları söyləyiblər. İtkin düşmüş hərbçilərin valideynləri təxminən üç saatdır ki, nəzarət məntəqəsindən gözləyirlər, lakin hələ heç kim onları qəbul etməyib.

Xatırladaq ki, artıq bir neçə defədər bele etiraz aksiyası keçirilir. Əvvəlcə 16 noyabr tarixində mühəribə zamanı itkin düşən hərbçilərin yaxınları Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah reisi Onik Qasparyan və keçmiş müdafiə naziri David Tonoyanla görüş tələb edərək Müdafiə Nazirliyinin qarşısına toplaşıblar. Sonra 21 noyabr tarixində itkin düşən hərbçilərin ailələri övladlarının xidmət etdiykləri Eçmiədzin hərbi hissəsinə yığılıblar. Bu dəfə də bu şəkildə israrları olduqlarını bəyan edirlər.

Başqa bir valideyn bir ay əvvəl oğlu ilə bağlı məlumatları Müdafiə Nazirliyinə göndərdiyini söyləyib və onların da bu məsələyə maraqlı olduğunu dileyib. "Deyəsan uşaqlarımızın da, onların taleyinin də heç kim üçün dəyəri yoxdur. Hər şey gizlədir və bu sadəcə qəbul edilməzdür", deyə həmin valideyn etirazını bu şəkildə ifadə edib.

Inam Hacıyev

Fransanın mövqeyi onun imicinə zərbə vurdu

Fransa Qarabağ mühəribəsinin gedisatunda ümumiyyətə, Qarabağ probleminin həllində sərgilədiyi mövqə onun imicinə zərbə vurdu və ona olan gözləntilərə uyğun olmadı. Fransa qədim dövlətdir, Avropanın güclü və demokratik dövlətlərindən biridir. Bu baxımdan, Fransaya böyük ümidi var idi ki, o tərəfsiz, qərəzsiz olaraq bu məsələlərə bir demokratik dövlət yönündən yanaşacaq və problemin həllində yardımçı olacaq". Bunu SIA-ya açıqlamasında Mətbuat Şurasının sədr müavini Müşfiq Ələsgərli deyib.

M. Ələsgərli təessüflə bildirib ki, Fransa nə Minsk Qrupu həmsətri kimi, nə də ki, 44 günlük mühəribənin gedisatında - sentyabr 27-dən sonrakı proseslərdə obyekt mövqə sərgiləyə bilmədi: "Azərbaycan haqqında iftira edici məlumatların əksəriyyəti məhz Fransanın rəsmi şəxslərinin dilindən çıxıb və oradan səslənib. Bu baxımdan, Fransanın mövqeyi xoşagələn və demokratik dövlətin davranışlarına uyğun davranışdır. Amma bir məclisdə Fransanın prezidentinin bu cür fikirlər səsləndirməsi ki, Qarabağ Azərbaycanın ərazisidir. Bu əslinde həqiqətin etirafıdır və bir növü Fransanın bu məsələyə məcbur edilməsidir. Sentyabr 27-dən sonra Fransa Azərbaycana qarşı bir necə dəfə qərəzlə mövqə sərgilədi. Məsələn bir dəfə vurğuladı ki, guya Azərbaycanda muzdlu qruplaşmaların nümayəndələri çalışılar, sonra atəşkəsə nail olunduqdan, üç tərəfli sazişdən sonra bildirdi ki, Dağılıq Qarabağa status verilməlidir və s. bu cür məsələlərlə Fransa çox ermənipərest mövqə sərgiləyirdi. Amma Azərbaycan diplomatiyası, mütəffiq ölkələr, o cümlədən Türkiye, Rusiya ona layiqli cavab verə bildilər və bir növü Fransanın bu məsələdə təkənmiş duruma düşdü, artıq anladı ki, onun sərgilədiyi qeyri-obyektiv qərəzlə münasibət Azərbaycanın haqq işinə təsir göstərir, eksinə onun özünün imicinin korlanması, təcrid olunması üçün şərait yaradır. Bu baxımdan, Fransanın mövqeyinin bu fikrini alqışlayıram. Yeni Qarabağ Azərbaycanın ərazisi kimi təsdiqləyir, amma ümumi şəkildə götürən də ümidi etmək isteyirəm ki, bu mövqeyində sona qədər davam etdirəcək".

Gülyana

Patolojî degeneratlar

Nikol Paşinyanın təxminən bir həftədir hökuməti dəyişir. Etibarlı məlumatə görə, o, hökumətin 80%-ni dəyişdirəcək. Keçən həftə Əmək və Sosial İşlər Nazirliyində, Fövqəladə Hallar Nazirliyində, Müdafiə Nazirliyində və Xarici İşlər Nazirliyində yeni nazirlər təyin edildi.

Ədliyyə və sehiyyə nazirlərinin də dəyişəcəyi barədə şayiələr var. Dünən növbə Təhsil və Elm Naziri Arayik Arutyunyan gəldi, Arik Anapiosyan, Janna Andreasyan olmaqla bir neçə əvəzedicinin adları da şayə olaraq dövriyyəyə buraxılıb. Bununla yanaşı, Nikol Paşinyanın seçimi İrəvan Dövlət Universitetinin İnformatika və Tətbiqi Riyaziyyat Fakültəsinin dekanı Vaqram Dumanyanın naməzədiyi ilə yekinlaşdı.

Xatırladaq ki, əvvəlki Arayik Arutyunyan da Ter-Petrosyanın komandasından iddi, onun Paşinyanın təklifi ilə yeni nazır seçdiyini elan etməsi də diqqət çəkir. Əsində, indi Ermənistənən ən uğursuz, ən utanc verici, ən peşəkar olmayan kadrları hökumət sistemində əsas oyuncu olmaqdə davam edir.

Noyabrın 10-dan sonra erməni cəmiyyəti, eləcə də bir çoxları ugursuzluqları, möglubiyyətləri fonunda başda ele erməni baş nazır olmaqla hazırlı hökumətin məsuliyyətə yola düşəcəyi, siyasi meydani tərk edəcəyi qənaətində idi. Amma hamı şahidi oldu ki, ölkəni baş nazırı birləkde məhv etməyə hazır olan, buna bir növ qərar verənlər, əvəzində vəzifələrini, postlarını itirməməyə çalışın çox sayıda səlahiyyətlilər var.

Müharibədəki biabırçı möglubiyyətin və torpaqların təslim edilməsinə cavabdeh bir şəxsin rəhbərlik etdiyi bir hökumətdə nazir olmağa hələ de razı olanları erməni cəmiyyəti qınayır. Ermənis cəmiyyəti tərefindən xəyanətdə ittihəm olunan bir baş nazırı bərabər, yanaşı çalışanlara, buna razılıq verenlərə də antipatiya müşahidə edilir. Kütüle ele düşünür ki, xain bir hökumətin bir hissesi olmaq, xəyanətkar baş nazırın adamina çevrilmək hər kəsi nüfuzdan salır.

Ermənistən vətəndaşları, ümumiyyətə erməni cəmiyyəti bir xainin yanında olmaqla kimsənin öz postunu qoruyacaq ümidi lərini, arzularını puç hesab edir. Hesab edir ki, təslim olan heç bir hökumətin davam etməsi tarixdə görünməyib və Ermənistanda bu mümkün olmayıcaq. Amma müşahidələr tamam başqa məqamlardan xəbər verir və görünən də odur ki, Nikol Paşinyanın başda olmaqla səlahiyyətlilər kürsülərindən möhkəm yapışiblər, mümkün qədər öz hakimiyətlərinin müddətini uzatmaqdə israrlıdır. Nikol Paşinyanın cəngüdənlərinin sayının artması faktı təsdiq edir ki, o kütlenin qəzəbini, antipatiyasını, onu qəbul etmədiyini yaxşı başa düşür və qəbul

edir.

Amma bununla yanaşı hələ də öz vəzifəsində qalmaqdə davam edir və kütlenin istəfa tələbini hesaba almaq fikrində olmadığı aydın olur.

Ermənistən adlı işgalçi ölkədə indi xaos hökm sürür və bu qarışıqlıq sən-gimək bilmir. Heç səngiyəcəyi də inandırıcı görünmüür. Çünkü, qarışıqlığın aradan qaldırılması üçün nə bir səbəb var, nə onu aradan qaldıracaq bir lider, nə də bunun üçün ölkənin potensialı. Mühərbi möglubiyyəti bir növ erməni cəmiyyəti yuxudan oydadı. Özlerini, öz vəziyyətlərini görməli oldular ermənilər və bütün məhrumiyətləri, səfələtləri fonunda itgilər də qarşılaşmalı oldular. Birinci Qarabağ mühərbiyəsində də, sonuncuda da boş yere itgilər verdiklərini anlayan ermənilərin qəzəbi başa düşünləndir. Onlar düşdükləri vəziyyətdən özlərini çıxarıcaq bir lider görmürər. Hətta bir zaman küçələrdə hay-küy salan birinin, bir küçə nümayişçisinin sözlərinə inanıb onun dövlət əvvəliliyi ilə hakimiyəti zəbt etməsinə də göz yumanlar daha çox qəzeblidirlər və bundan sonra ona və digərlərinə inam yoxdur. Həm də axı kimə inanmalıdır bu kütłə? Onlar üçün bu bələlərin özüllünü qoynan bundan əvvəlki hakimiyətəm? Yoxsa, indiki fəlakətlərini realaşdırı, rəsmən təsdiqləyən hazırlı populist, yalançı hakimiyətəm? Bəlkə, erməni cəmiyyətində onları bu bələləndən xilas edəcək hansısa bir lider, bir ağıllı var? Yoxdur. Olmuş olsayıdı, bu zamana qədər kütłəni başa salardı ki, işgalçılıq, separatçılıq, terrorçuluq, qəsbkarlıq kimi bir dövlət siyasetinin sonu yoxdur və bu fəlakət demekdir, hansı ki, hal-hazırda onlar üz-üzədir-lər.

Onsuz da işgalçi ölkədə anarxiyanın hökm sürdüyü və Paşinyan rejiminin son əzabları da artıq göz qabağınlı-

dadır. Bu hökumət günlərini sayır. Bir gün, bir həftə, ola bilsin ki, bir ay beləcə davam edə bilərlər. Amma bununda sonu olacaq və diz çökəcəkleri günün uzaqda olmadığına zərrə qədər də şübhə yeri yoxdur. Ələlxüsüs, hələ də aldadılan, hansısa torpaqlar bərədə vədlərlə tovlanması susdurulan ermənilər dekabr ayının əvvəlində etibarən həqiqətleri öz gözələrile gördüyü saman ölkədəki rezonansı təsəvvür etmək kifayətdir ki, bunun Nikol və onun komandası üçün hansı nəticələr verəcəyi qənaətinə gelmək olsun.

Maraqlıdır, kütłə erməni baş nazirinin istəfəsi tələbi ilə hələ de meydanlardadır və yığışmaq haqqında da düşünmürse, bir tərəfədən də onu xain adlandırsa, belə olan halda xainin ortağı olmağa, bir siyasi cəsədin rəhbərliyi altında işləməyə, onuna yanaşı olmağa razi olan patoloji lekələr nə düşünlürə və necə razılışlırlar buna? Bilmirlərmi ki, onlar xain adlandırlınlər baş nazırı birləkde meydanlı tərk etməklə canlarını qurtara biləcəklər və onlara da məhz Nikola vurulan xain damğası yapısızlaşacaq? Bunun kiminse anlamaması ağlaşığın deyil və belə olan halda aydın olur ki, bu cəmiyyətin ünsürlərində vəzifə bir patologiyadır və bundan xilas olmaları mümkünəsdür. Ele Serj Sarkisyanın da, ondan əvvəlki Koçaryanın da, Petrosyanın da beləcə dörd əllə kursulardan yapışdıqları unudulan deyil. Ən azından, bunu erməni cəmiyyəti unutmaz. Məhz bu baxımdan, ayının yüz oyununun bir armuda görə olması misalında, Nikol Paşinyanın küçədə bağırılarının, canfəşənliğinin də vəzifə, post əldə etmək niyyəti ilə olduğu erməni cəmiyyətində çoxdan başa düşülüb.

Özündən əvvəlkinin bədəməllər, yalançılıqla, çürük əqidəyə qulluq etməklə, işgalçılıq, terrorçuluq, separatçılıq siyaseti ilə hakimiyətdə nəinki qala bilməməsi, ələlxüsüs rüsvayçılıqla qovulmasını görenlər bundan neticə çıxarımlarsa, deməli bələlərdən cismanı, ruhi pozğunluqlar var. Belə degeneratların birinin-digərini əvəz etməsi isə erməni cəmiyyətinin başında çatlayır və arası kəsilməyen ardıcılıq ermənilərə yaxşı heç nə vəd etmir. Bu, bir növ patoloji hesab olunur və indi belə bir bələldən qurtulmaq Ermənistən üçün ən prioritet məsələ olmalıdır.

Inam Hacıyev

Erməni polkovnik:

“Türkiyənin böyük hərbi kontingenti bölgədədir və bu, heç də şou deyil”

Müharibədə uduzmağın səbəblərini qiymətləndirmək üçün müstəqil peşəkar komissiya yaratmaq, situasiyanı düzgün qavramaq lazımdır, axı artıq Ermənistən sərhədində ciddi fəlakət gözənlər. SIA xəbər verir ki, bu bərədə tert.am-a istefada olan polkovnik, hərbi ekspert Hayk Naqapetyan deyil.

Hərbi ekspert ermənilərin Türkiyənin bölgədə aktiv fəaliyyətindən təlaş keçirdiyini gizlədə bilməyib. Onun sözlərinə görə, Türkiye Naxçıvana kifayət qədər böyük hərbi kontingent göndərib və bu, heç də şou deyil.

O, eyni zamanda bildirib ki, bir neçə gün əvvəl baş nazir Nikol Paşinyan 6 aylıq fealiyyəti eks etdirən “yol xəritəsinə” təqdim edərək, ölkənin hərbi-siysi rəhbərliyi xalqı müharibəyə hazırlayan hər hansı bir prinsipial tapşırığı nümayiş etdirmeyib.

Hərbi ekspert: “Qoşunların pis idarə olunmasından ruh düşkünlüyüne, doğru olmayan əmərlərə, hərbi-siysi rəhbərliyin panikaya düşməsinə qədər bütün səbəblər öyrənilməlidir”

“Artsaxın” (Qarabağın) rayonlarının verilməsindən sonra ele fikirlərsiniz ki, Ermənistən yüksək dağlıq istiqamətləri ərazisində proform (nəzarət) üçün dayanacaqlar? Təkrar edirəm, komissiyani indi çağırmaq lazımdır. Üzvlərin böyük çoxluğu yüksək ixtisaslı hərbçilər olmalıdır, məsələn Norat Ter-Qriqoryanı, Arkadi Ter-Tadevosyanı və s. yol keçmiş apolitikləri dəvət etmək olar...”, deyə Hayk Naqapetyan bildirib.

Erməni hərbi analitiki iddia edib ki, məhz bu vasitə ilə biz hərbi sferada cavabdehliyi kimin daşıdığını öyrənib, siyasi əsaslara gəlinə bilər.

Hayk Naqapetyan qeyd edib ki, idarəcilikdə hansı problemlərin baş verdiyini işləyib-öyrənmək lazımdır: “Qoşunların pis idarə olunmasından ruh düşkünlüyüne, doğru olmayan əmərlərə, hərbi-siysi rəhbərliyin panikaya düşməsinə qədər bütün səbəblər öyrənilməlidir. Təkrar edirəm, mən kifayət qədər inanram ki, məhz tez-tez verilən siyasi qərarlar hərbi rəhbərliyin verdiği qərarlara vetolar qoyub”.

Erməni polkovnik: “Erməni vətəndaşlarının haqqı var idi ki, orduda xidmət etməyən bir jurnalisti ölkənin baş naziri seçsinlər?”

Erməni hərbi analitiki hesab edir ki, bəzi hallarda həkimiyətə dəstək göstərən mövcud cəmiyyətin bir hissəsi təhlükəlidir.

“Biz öz itkilərimizə səhvərimizin bədəlini ödəyirik”, deyən Naqapetyan Nikol Paşinyana eyham vuraraq digər tərəfdən de Ermənistən vətəndaşlarını ittiham edib: “Məgər erməni vətəndaşlarının haqqı var idi ki, orduda xidmət etməyən jurnalisti ölkənin baş naziri seçsinlər? İndi biz 2018-ci ilde Ermənistəndə 2020-ci ilin martında isə “artsaxda” sepişmiş acı toxumların bəhrələrini yeyirik. Biz gərək çox dərs-lər çıxaraq”.

Rövşən

Daha bir əliqanlı erməni general gəbərdi

Ermənistən sabiq müdafiə nazirinin müavini Astvatsatur Petrosyan ölüb. Erməni KİV-lərinin məlumatına görə, 67 yaşlı generalın ölümü oğlu Sipan Petrosyan elan edib. Qeyd edək ki, A.Petrosyan 1992-ci ildə Ermənistən müdafiə nazirinin köməkçisi təyin olunub. O, birinci Qarabağ mühərbiyəsində iştirak edib. Daha sonra, 1993-cü iləndən 2000-ci ilədək müdafiə nazirinin müavini olub. Sonralar isə fövqəladə hallar nazirinin müavini təyin edilib.

Maraqlıdır, Azərbaycan Ordusunun Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Müzəffər Qəlebəsindən sonra Dağlıq Qarabağın işğalında, Xocalı soyqırımından törədilməsində əli olan bütün hərbçilər, generallər, əliqanlı şəxslər bir-birinin ardına gəbərlərlər, yaxud ölüm ayağındadırlar, işğalın baş Zori Balayan kimi.

www.sesqazeti.az

Milli və bəşəri dəyərləri birləşdirən ideologiya

Azərbaycanlı Azərbaycanı özünə vətən sayan bütün xalqların, özünü azərbaycanlı sayan bütün insanların etnik, dini və sosial hüquqlarının bərabərliyi ideyasına söykənir

Azərbaycan tarixən müxtəlif millətlərin, fərqli din mənsublarının dinc yanaşı yaşadığı, milli və dini toleranlığın bərqərar olduğu ölkə olub. Burada hər bir xalqın və dinin nümayəndələri sülh və mehribanlıq şəraitində yaşayıblar. Bu tarixi ənənə bu torpaqlarda böyük və zəngin mədəniyyətin yaranmasına, vahid dəyərlərin formalasmasına səbəb olub. Azərbaycanda yaşayan bütün insanlar belə görüb, belə təriyə olunub, belə yaşayıb. Məhz buna görə də, bu gün Azərbaycan öz multikultural cəmiyyət sistemi, vahid ümumi dili, ümumi mədəniyyəti, ümumi mənəvi-psixoloji dəyərləri ilə dünyaya nümunədir.

Azərbaycanlıq ideologiyasının mahiyyəti

Azərbaycan xalqının adət-ənənələrini, milli-mənəvi dəyərlərini birləşdirən baxışlar sistemi kimi azərbaycanlıq ideyası ictimai-siyasi proseslərə, konstitusiya sisteminə, xüsusilə dövlət quruculuğuna öz müsbət təsirini göstərir.

Azərbaycanlıq ideyası Azərbaycanın müstəqilliyini qorumaq, onun demokratik inkişafını təmin etməklə bərabər, təfriqəcilik və şövinizmə qarşı en güclü ideologiyadır. Bu ideyanın məqsədi çoxmillətli Azərbaycan xalqının birləşməsi və demokratik yolla inkişaf etməsinə zəmin yaradan dəyərlər sistemini formalasdırmaqdır. Azərbaycanlıq ideyasının kökündə millətcilik yox, vətəndaşlıq dəyəri dayanır. Çünkü "xalq" anlayışı həm mənəvi, həm sosial cəhətdən həmişə "milət"dən yüksək dayanır. Əger millət sözü konkret bir etnik qrupa aiddirsə, xalq müxtəlif etnik qrupların ümumi dəyərlər, ümumi mədəniyyət ətrafında birləşdiyi da-ha yüksək bir cəmiyyət formasıdır.

Çoxmillətli Azərbaycan xalqını birləşdirən Azərbaycanlıq demokratik inkişafa, müstəqil hüquqi və sosial dövlətin qurulmasına xidmet edir. Bu gün dünyada inkişaf etmiş dövlətlər vətəndaş dövlətləridir. Misal üçün Amerika, Rusiya, Britaniya, Almaniya, Çin, İtaliya, Kanada kimi inkişaf etmiş güclü ölkələrdə vətəndaş statusu, etnik, dini, siyasi, sosial, mədəni statuslar-dan yüksəkdə durur.

Azərbaycanlıq ideologiyasının ilk liderləri

Azərbaycanlıq ideoloji konsepsiyasının təşəkkülündə şəxsiyyətlərin, liderlərin mühüm rolü danılmazdır. Azərbaycan tarixində de zaman-zaman böyük liderlər olmuş və xalq onların ətrafında birləşərək öz Vətəni uğrunda, ümumi mənafelər naminə mübarizə apar-

mışlar. Tariximizdə belə şəxsiyyətlərdən Babek, Şah İsmayıll kimi böyük liderlərimizi nümunə göstərmək olar.

XX əsrde isə Nərimanov, Topçubaşov, Rəsulzadə, Xoyski kimi Azərbaycanlıq məfkuresine sahib dövlət rəhbərləri və milli liderlər olmuşdur. Bu şəxsiyyətlərdən hər biri öz imkanları və dövrün şərtləri əsasında Azərbaycan dövləti və xalqı üçün çalışmışlar. Lakin bir çox hallarda geosiyasi realıqların düzgün qavranılmaması, strateji programın, həmçinin yaxşı komandanın olmaması onlara son məqsədə nail olmağa imkan verməmişdir.

Hansı ki, 1-ci və 2-cü respublikanın dövlət başçıları olmuş Rəsul-

müddətdə problemlərin həllinə girişdi. İlk işlərdən biri də ölkədə milli birliyin, vətəndaş həmrəyliyini təmin etmek idi.

Heydər Əliyev hesab edirdi ki, yalnız Azərbaycanlıq, respublika-da yaşıyan bütün milletlərin nümayəndərinin bərabərliyi və əməkdaşlığı, həmrəylik, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, ümumi tarix və ümumi ünsiyyət dili etnik mənəvibiyetindən asılı olmayaraq her bir azərbaycanlıya özünü həqiqi vətəndaş kimi hiss etmək imkanı verəcəkdir. Bu siyaset özünü doğrultdu və tezlikle vətəndaş həmrəyliyi bərpa olundu.

Ümumilli lider Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-de Azərbaycan parlamentindəki çıxışında bu-nu belə ifadə edib: "Azərbaycan ərazisində olan hər bir vətəndaş milliyyətdən, dinindən, siyasi mənəvibiyetindən asılı olmayaraq, eyni hüquqa malik olmalıdır. Əgər biz bunu əməli surətdə həyata ke-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu ilə "Azərbaycanlıq ideyasının təbliği" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

zade və Nərimanov kimi şəxsiyyətlər də Azərbaycanlıq məfkuresinə sahib olmalarına baxmayaq, onlar bu ideologiya vasitəsilə bütün xalqı birləşdirməyə, dövlətin müstəqilliyini qoruyub saxlamağa nail ola bilənlər.

Azərbaycanlıq daha güclü və əbədi bərqərar edən lider

1969-cu ildən başlayaraq respublikaya rəhbərlik etdiyi 13 il ərzində Heydər Əliyev Azərbaycanlıq ideologiyasının əsas bazasını hazırladı. Milli dilin dövlət sənədləşmələrində üstünlük qazanması, ana dilində təhsil ocaqlarının və KİV-lərin sayının artması, milli kadrların yetişdirilmesi, Azərbaycan tarixinin, mədəniyyətinin öyrənilməsi, təbliği və qorunması, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələrin gücləndirilməsi işi geniş vüset aldı. Beləliklə, xalqımızın milli kimliyini daha yaxşı dərk etməsi üçün ideoloji baza hazırlanı-

dı. Beləliklə, azərbaycanlıq milli-mənəvi varlığının ilkin əlamətləri ni, xalqın kimliyini eks etdirən, mədəni təfəkkürünü birləşdirən dəyərlər sistemidir. Bu dəyərləri cəmləşdirən dil, ərazi, vətəndaşlıq, adət-ənəne və ideoloji birləşdirir.

Beləliklə, azərbaycanlıq milli-mənəvi varlığının ilkin əlamətləri ni, xalqın kimliyini eks etdirən, mədəni təfəkkürünü birləşdirən dəyərlər sistemidir. Bu dəyərləri cəmləşdirən dil, ərazi, vətəndaşlıq, adət-ənəne və ideoloji birləşdirir.

Çire bilsək, Azərbaycan Respublikasında olan bütün xalqların, bütün millətlərin tam birləşməsini təmin edə bilerik". Bu prinsiplər üzərində ümumilli lider Azərbaycan dövləti siyasetinin bazasını eks etdirən Azərbaycanlıq ideyasının əsaslanı bəyan etmişdir.

Azərbaycanlıq coğrafi deyil, sosial-siyasi anlayışdır

Azərbaycanlıq Azərbaycanın ərazisində yaşayan xalqın həmrəyliyi ilə məhdudlaşdır. Bu ideologiya davakar millətçiliyi inkar etməklə bərabər, Azərbaycanın müstəqilliyini arzulayan, onun gücənməsini isteyən insanları birləşdirir.

Beleliklə, azərbaycanlıq milli-mənəvi varlığının ilkin əlamətləri ni, xalqın kimliyini eks etdirən, mədəni təfəkkürünü birləşdirən dəyərlər sistemidir. Bu dəyərləri cəmləşdirən dil, ərazi, vətəndaşlıq, adət-ənəne və ideoloji birləşdirir.

1991-ci ilin dekabrında Sovet İttifaqı dağıldı və 1992-ci ildə etibarən Azərbaycan müstəqil dövlət kimi dünyada yerini tutmağa başladı. Lakin Ermənistanın torpaqlarımıza təcavüzü neticəsində baş verən ağır müharibə şəraitində ölkəye rəhbərlik edən səriştəsiz şəxslərin yarıtmaz fealiyyəti respublikanı ağır vəziyyətə saldı. 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə həkimiyətə gələn Heydər Əliyev qısa

Ümumilli lider Heydər Əliyev

2001-ci il noyabrın 9-da Dünya azərbaycanlılarının I qurultayında dövlətin siyasetini seviyyələndirərək onun prioritet istiqamətini nəzərə çatdırılmışdı: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycanlıqlıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənəvibiyetinə görə qurur hiss keçirməlidir və biz azərbaycanlılığı - Azərbaycanın dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmamıq".

Bu gün azərbaycanlıq milli həyatın ahəngdarlığını, konfessiyaların dinc yanaşı yaşamاسının, ölkədə yaşayan bütün etnosların qardaşcasına qarşılıqlı əlaqəsi və təsirinin çoxərlik ənənəsi, onların ümumi taleyi və gələcək müstəqil Azərbaycanın bütövlüyü, inkişafı və fıravonluğu uğrunda birgə mübarizəsinin ümumi tarixi təcrübəsidir. Azərbaycanlıq özündə "vətəndaşlıq", "vətənpərvərlik", "loyallıq", habelə cəmiyyət və dövlət qarşısında vətəndaşın məsuliyyətini birləşdirir.

Azərbaycanlıq ideologiyası qloballaşma dövründə

Müasir dövrde qloballaşmanın mənəvi dəyərlərə və milli mədəniyyətə təsiri getdikcə güclənir. Qloballaşan dünyada millətçilik hissəsi daha çox vətəndaşlıq, loyallıq və tolerantlıq hissələri ilə evəz olunur. Müasir dövrde milli ideologiya

ile ümumbəşeri dəyərlərin ahənginə nail olmaq, qloballaşma prosesinə öz milli-mənəvi irsi ilə qoşulmaq hər bir xalq üçün çox vacibdir. Azərbaycanlıq ideyası bu çağırışlara cavab verir, milli mənəvibiyetin müdafiəsi ilə yanaşı, ümum-bəşeri dəyərləri də özündə ehtiva edir.

Bu cəhətdən Azərbaycanlıq ölkəmizin dünya birliyinə integrasiyasının ideya əsasını təşkil edir. Çünkü bu, müterəqqi dünya dəyərlərini (tolerantlıq, multikulturallıq) özündə birləşdirən ideologiya kimi qəbul olunur.

Prezident İlham Əliyevin öz çıxışlarında dəfələrlə qeyd etdiyi kimi, "bu gün Azərbaycanın əsas prioritetlərindən biri milli adət-ənənələrimizin təmin olunması şətilə dünya birliyinə integrasiya etməsidir. Bu integrasiyada Azərbaycanın öz yerini tapması, eyni zamanda, milli eyniyyətini qoruyub saxlaması müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Biz müxtəlif dövlərlərde başqa-başa dövlətlərin tərkibində yaşamışq. Amma öz milli xüsusiyyətlərimizi itirməmişik. Nəyin hesabına? Onun hesabına ki, öz ana dili-mizi, mədəniyyətimizi saxlaya bilmişik, ədəbiyyatımız inkişaf edib, milli ənənələrimiz qorunub saxlanılıbdır. Budur, hər bir xalqın milli identifikasiyasını şərtləndirən əsas məsələlər".

(Davamı olacaq)

Elçin Bayramlı

